

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Rugpiūtis — August 26, 1964

Nr.95

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

SĖKMINGA LIETUVIŲ DEMONSTRACIJA

VIRŠUJE: New Yorko mugės amfiteatras pirmą kartą buvo taip pripildytas minios, susirinkusios žiūrėti Lietuvių Dienos programos. Nuotraukoje mūsų šokėjai programos išpildymo metu.
V. Pilodžinsko nuotrauka

LIETUVIŲ DIENA NEW YORKE SUTRAUKĖ 15,000 LIETUVIŲ

Dirvos spec. korespondento pranešimas iš New Yorko

Lietuvių Diena New Yorko mugėje, kaip masinė lietuvių demonstracija, lyginant aritmetiškai, išėjo apie 30 kartų sėkmingesnė, negu birželinis Lietuvių Kongresas Washingtone. Tenai su visais praeiviais buvo suregistruota apie 500 dalyvių, o čia buvo gal daugiau kaip 15 tūkstančių.

APAČIOJE: Hollywoodo aktorė Rūta Lee - Kilmonytė tarp "australiečių" New Yorke Lietuvių Dienoj, po rungtynių su Rytų Apygardos rinktinė.
V. Pilodžinsko nuotrauka

Washingtono aktyvių programos vykdytojų — pasikaitininkų ir kitokių kalbojų — buvo apie 20, o čia, dainininkų, šokėjų ir kitų, buvo per 1500.

Neįmanoma atspėti, kiek iš tų 15-16 tūkstančių buvo nelietuvių, bet buvo, nes buvo matyt koks puskapis net ir juodų. Tačiau šventės programą ar kurią jos dalį pastebėjusių ir stebėjusių nelietuvių ten pat vietoj tegalėjo būti nedidelis nuosimtis, nes amfiteatre jiems ir vietos mažai tebuvo likę. Buvo reporte-

rių, ir rytiniuose New Yorko laikraščiuose, mugės įvykių skyriuose, Lietuvių Diena buvo atžymėta, kaip žymesnysis sekmadienio įvykis mugėje, nors ten tuo metu buvo centriniuose paviljonuose norvegų ir filipiniečių programos. Mugės admiinstracijos atstovas pareiškė, kad šis amfiteatras pirmą kartą taip pripildytas (18 tūkst. vietų, o tuščių gal kiek daugiau, kaip dešimtadalis). Dar uoliau Lietuvių Dieną gyvė aplinkiniai alaus ir užkandžių pardavinėtojai: nei

vieno iki šiol čia buvusi tautinė šventė nepareikalaus jū taip vikriai suktis.

Programa truko 5 valandas. Daugiau kaip 2 val. truko pamaldoms, prakalboms ir pasirengimams. Išpūdingumu sėkmingesni išėjo šokiai. Spaudos atstovų dėmesį irgi labiau patraukė spalvingas šokių vaizdas ir Rūta Kilmonytė. Dainoms sąlygos buvo gana nepalankios ir iš jų išpūdis buvo blankesnis.

Iš oficialių asmenų dalyvavo senatorius Keatingas, (kiti sveikino laiškais), kuris, neminėdamas vardo, kritikavo senat. Fullbrigh-to teorijas, apie tai, kas realistiška ir kas nerealistiška. Kalbą baigė lietuviškai: Tegyvuoja laisva Lietuva.

Išvakarėse New Yorko centre buvo susipažinimo vakaras, kur susirinko apie

Rasinė problema

PASKUTINIOSIOS RIAUSĖS NEGRŲ RAJONUOSE VERCIA GRIZTI PRIE SENOS RASIŲ IR TAUTŲ SUGYVENIMO PROBLEMOS. — KAI KURIE PRISIMINIMAI IS LIETUVIŲ PIRMOS EMIGRACIJOS I ŠI KRAŠTĄ. — KRAŽIŲ SKERDYNĖS IR LATTIMER ŽUDYNĖS. — PESIMISTINĖS IR OPTIMISTINĖS PAZIŪROS I ATEITĮ.

Vytautas Meškauskas

Sociologijos profesorius dr. Vytautas Kavolis rugpiūčio 12 d. Dirvoje iškilmingai paskelbė kad:

"moraliniu atžvilgiu, Mississippi negras ir pavergtasis lietuvis šiandien yra kovos broliai".

Esu tikras, kad daugumas Dirvos skaitytojų į tai tik ranka numojo. Visų pirma Lietuvoje trokštama teisės patiems tvarkytis savo tautos ribose, atseit, išsikurti, tuo tarpu Amerikoje kai kas nori negrams privilegijos įsijungti ar susimaišyti su kitomis tautomis ar rasėmis. Tokiu būdu lietuvių interesai, jei sutampa su negrų, tai greičiau tik su tais iš jų, kurie nori visiškai išsiskirti — "Juodųjų musulmonų grupė".

Praktiškai žiūrint, Lietuvos kolonkečiai tikriausiai mielai pasikeistų vietomis su Mississippi negrais. Ne tik dėl to, kad pastarųjų pragyvenimo lygis yra aukštesnis, bet todėl, kad iš Mississippi gali išsikelti kitur, tuo tarpu kolonkečiai yra prireiktas prie savo darbovietės. Žinia, teisė išsikelti dar neduoda galimybės kitur geriau įsikurti. Ir šiaurėje negrai susiduria su gyventojų daugumos prietarais bei labai realiais apskaičiavimais, tuo tarpu tūkstančiai lietuvių, buvusių valdininkų, karininkų ar mokytojų,

turi čia pasitenkinti pačiais blogiausiais darbais. Absoliutinės lygybės niekur nėra ir nebus. Į kiekvieną svetimos tautinės ar rasinės grupės žmogų daugumą visados žiūri su nepasitikėjimu. Tą labai gerai ant savo kaulų patyrė pirmieji lietuviai imigrantai atvykę į šį kraštą. 1897 metų spalio mėn. "Tėvynės" laidoje skaitome:

"Neapykanta, kokią anglo-saksų gaivalas Amerikoje įautė dėl 'foreignerių' — atėjūnų daėjo iki barbariškai žmogžudystei, kurią papildė, prisidengdamas valdžios plovčiumi, Šerifas Martin ir jo 102 deputatai. Faktą užrašome į istorišką kroniką taip:

Anglikasių darbininkai Hazletono apygardoje, Pensilvanijoje, pabaigoje šių metų rugpiūčio mėnesio sustreikavo. Prie streikuojančių prigulėjo daugiausiai slavai ir lietuviai, nes tie buvo labiausiai skriaudžiami, 10 d. rugsėjo apie 500 streikuojančių ėjo į kaimelį Lattimer, idant prikalbintų ten kastynėse dirbančius draugus, kad taip gi sustreikuotų. Šerifas su savo nusamdytais pagelbininkais ant vieškelio darbininkams pastojė kelią ir pradėjo žmones erzinti, revolveriu grasinti, o kai vienas darbininkų jam išmušė iš rankos tą revolvėrį, Šerifas liepė deputatams šauti į darbininkus... Šaudė į bėgančius, šaudė per kelioliką minučių. Užmuštų buvo 21, sužeistų į 50...

Kaip kadais žmogžudžius kražiečių — Klengenbergerį ir Orževskį — dabar "Tėvynėje" talpiname paveikslą nuožmaus Šerifo ant amžinos nešlovės ir paniekimo..."

Čia reikia pastebėti, kad vadinamų 1893 metų Kražių skerdynė

(Nukelta į 2 psl.)

2000. Buvo krepšinio rungtynės tarp "australiečių" ir Rytų Sporto Apyg. rinktinės. Nugalėjo "australiečiai" 84:67 (19:26).

Ši sėkminga demonstracija neišvengė ir šešėlių, kurių paminėjimą atidedame kitam kartui.

RASINĖ PROBLEMA AMERIKOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

nių "nuostoliai" buvo daug mažesni. Gal todėl, kad kazokai mūsų biznais, o šerifas deputatai šaudė. Dar vienas skirtumas: Amerikoje šerifas buvo teisiamas. Anot "Garso Amerikos Lietuviai" 1898 m. kovo 10 laidos:

"po didelių kaštų amerikiečiai, neapkenčiantieji ne Amerikoje gimusių gavo viršų Wilkes-Barre teismabutyje. Šerifas Martin ir jo pagalbininkai išrašė nekaltus..."

Tuo tarpu Lietuvoje buvo patraukti teisman Kražių bažnyčios gynėjai. Anot A. Šapokos Lietuvos Istorijos:

"...advokatai, remdamiesi liudininkų parodymais, įrodinėjo, kad dėl įvykio kalta pati administracija, kuri užpuolė nekaltus žmones besimeldžiant. Jie net reikalavo bausti ne kaltinamuosius, o valdininkus, kad jie daugiau nebesavavaliavotų ir nebedarytų Rusijai gėdos prieš pasaulį."

Teisimas taip pat švelniai pažintė ir kaltinamuosius ir jiems paskyrė mažas bausmes. Be to, pačiam teismui prašant, caras jiems dovanavo visas bausmes..."

Nepaisant aiškios neapykantos svetimšaliams Amerikoje, lietuviai vistiek smarkiai veržėsi į kraštą. Ne tiek dėl caro režimo, kiek išvengimui karinės prievolės ir dėl geresnių uždarbio galimybių. Tuo tarpu Amerikos negrai buvo mažiau judrūs ir didesnė jų emigracija į Šiaurės didmiesčius prasidėjo tik mažiūnom išstumiant darbininkus iš žemės ūkio. Čia, žinoma, išskyla klausimas, kodėl negrai iki tol pakentė nelygų traktavimą Pietuose?

Aplamai imant, kiekviena tautinė, o tuo labiau rasinė, grupė paprastai laikosi krūvoje. Skirtis pradeda tada, kada už grupės ribų randama stipresnių interesų, kurie jau jungia įvairių tautų ar rasų žmones. Negrams buvo iki šiol sunkiau susimaišyti su kitomis rasėmis dėl to, kad kitos odos spalvos žmonės nenorėtų su jais gyventi, bet kad atsikraustymas vieno sukeltų paniką visoje kaimynystėje, nes praktika rodo, kad tą vieną asmenį ar šeimą paseks kiti, o to

pasekoje visas gyvenimo lygis nusmūks. Negali sakyti, kad tai baimė būtų visai be pagrindo. Tokiam New Yorko Harleme nusikaltimų skaičius yra dvigubai didesnis negu kitose miesto apylinkėse. Pusė viso New Yorko narkotikų pardavėjų veikia ten. Aiškina, kad tai viskas dėl to, kad negrams sunkiau gauti darbo ir jie per tankiai gyvena. Iš tokios prielaidos išplaukia ir receptas. Negrus reikia išdalinti tarpbaltųjų gyventojų. Pradžiai vaikai turėtų būti skirstomi į mokyklas ne pagal savo gyvenamąsias apylinkes, bet kiekvienoje klasėje sumaišomi proporcingai viso miesto gyventojų pasiskirstymui rasėmis, nors dėl to ir reikėtų vieno rajono vaikus vežioti į kitą.

Savaime aišku, kad tokie pasiūlymai sutinka nemažą opoziciją. Nurodoma, kad, pavyzdžiui, į Chicago per 1950-1960 metus atsikraustė 360,000 negrų paskatino miestą apleisti ir įsikurti priemiesčiuose apie 400,000 baltųjų. Juos pasekė ir kai kurios prekybos bei pramonės įmonės. Visa tai miestui pakenkė, o jau integruotos mokyklos per kelis metus virto vien juodyčių mokyklomis. Todėl privalomas integravimas visų miesto mokyklų bėgimą į priemiesčius tik dar daugiau paskatins ir galutiniam rezultate niekam iš to nebus naudos.

Iš viso, noras integruoti kartais priveda prie tragiškai komiškių įvykių. New Yorkas savo policininkų tarpe turi proporcingą miestų gyventojams negrų skaičių, tačiau jų dauguma savo pareigas ejo baltųjų kvartaluose. Per paskutines riaušes Harleme iš negrų vadų pusės pasigirdo priekaištai, kam juos mušė balti policininkai. Bet, jei juoduosius skirtum į Harlemą, būtų daug šauksmo apie segregaciją.

Kad sumaišymas įvairių rasų gyventojų visos problemos neišsprendžia, geriausiai rodo Vokietijos pavyzdys. Kai Hitleris pradėjo savo antisemitinę kampaniją, toji surado nemažą pritarimo masę, nors ne daug kas pagalvojo, kad pradėtus "spaudimus" logiškai veda į skerdynes... Beje, ir Harleme jaučiamas smarkus antisemitizmas. Tai dėl to, kad daugumas to rajono gyve-

Be žodžių...

namųjų namų ir prekybos įmonių priklauso žydams.

Walter Lippmann aiškina, kad integracija turi būti pradėta ne iš apačios, bet iš viršaus. Tai be abejojimo teisinga, nes daugiau išsilavinęs asmuo turi geresnių užsienių, negu kalbėti apie savo odos spalvą. Tokiems lengviau surasti ir bendrų interesų. Deja, integruotas inteligentas paprastai nutruksa nuo savo rasės kamieno - masės.

Teisingumo Departamento galva Robert F. Kennedy prašė geriausio negrų rašytojo James Baldwin į suvesti (Baldwino bute) su kai kuriais negrų intelektualais laisvai diskutuoti. Kennedy norėjo reklamos savo pastangoms gerinant negrų teisinę būklę, tačiau diskusijų dalyviai Baldwinas, Lena Horne ir Harry Belafonte atsisakė jam padėti dėl tos paprastos priežasties, kad taip darydami jie nustotų populiarumo negrų tarpe, nes Kennedy administracijos pasiūlytas ir su respublikonų pagalba praves tas civilinių teisių įstatymas negrų nėra laikomas pakankamu. Kiekvienas negrų vadas, noris turėti pasisekimo savo rasės masėje, turi būti demagogas ir kurstytojas, nes jei jis ragins eiti nuosaikiu keliu, jis neturės jokio pasisekimo. Todėl teigimas, kad kova dėl tų vadinamųjų civilinių teisių padėtų tik daugiau pablogi-

no, gali pasirodyti teisingas.

Toks Baldwinas, kurio raštai yra išversti į dešimt svetimų kalbų, jų tarpe vokiečių, rusų, suomių ir hebrajų, yra pesimistas. Jo nuomone, Amerika neišvengiamai žengia prie rasinio karo, išėjus galinti būti rasta tik globalinė plotmė, jei visos Šiaurės žemės pusrutulio pasiturinčios tautos pasidalintų savo kapitalu su naujai kylančiomis Afrikos tautomis...

Iš kitos pusės, esama optimistų, kurie tiki, kad laikas ilgai neišgydys visas žaizdas ir bus sukurta tokia formulė pakenčiamam sugyvenimui. Ūkiniai faktoriai turi didelę įtakos ir net teigiamą, kad sugyvenimo tiltas tarp juodosios ir baltosios rasės bus žalias spalvos... dolerinės...

Kas nauja Pasaulyje

* DEMOKRATŲ KONVENCIJOJE nėra kovos tarp paskirų kandidatų. Bet tai dar nereiškia, kad nėra priežasčių pirmininkaujančio plaktuko kotui nulužti. Pietinių valstijų delegacijos (Alabama, Mississippi, Louisianos) sudaro galvosnių, vienoje jų konkuruojant tarp dviejų delegacijų teisėtumo dalyvauti konvencijoje, kitoje atsisakant pareikšti ištikimybę numatytiems kandidatams. Pastaroji aplinkybė sudaro rimtą kliūtį prez. Johnsono vienbalsiam išrinkimui.

Demokratų programa, vienbalsiai priimta programos komisijos, pasmerkė ekstremistines grupes, išvardinant jų tarpe komunistų partiją, Ku Klux Klaną ir John Birch Society.

Integracijos klausimu teko ieškoti pačios švelniausios formulės, kad su tekstu galėtų sutikti pietinių valstijų delegacijos. Senatoriaus John O. Pastore pasakytoji pagrindinė kalba daugiau reiškėsi Goldwaterio ir respublikonų politikos kritika.

* JAV KARO VETERANŲ SĄJUNGOS kongresas, posėdis Clevelande, savo rezoliucijose išklė kietesnės kovos prieš komunizmą reikalavimus. Į Kongresą susirinko art 30 tūkst. delegatų.

* BAIMĖ DĖL TAUTINIŲ GRUPIŲ nusiskindimo nuo demokratų kandidatų artėjančiuose rinkimuose nesuvaldomai plaukia iš tų demokratų konvencijos delegatų lūpų, kurie turi artimesnių ryšių su didesnių miestų tautinių grupių vadovais. Ohio delegacijos nariai, turį toje srityje patirtį, pareiškė Atlantic City, kad tautinėse grupėse vyrauja įsitikinimas, jog šiuose rinkimuose duonos ir darbo klausimas lieka antraeilis. Jie šį kartą kalba apie principus. Be to, reiškiama pasipiktinimas smarkiai mažėjančiu saugumu gatvėse ir praradimu mokyklų.

Demokratų delegatų tarpe vyrauja įsitikinimas, kad didesnių miestų rinkiminės apylinkės, iki šiol neabejotinai balsavusios už demokratų kandidatus, pirmą kartą gali pavirsti Goldwaterio tvirtovėmis.

* IŠ SOV. SĄJUNGOS 1961 m. į vakarus pabėgęs mokslininkas M. Kločko, savo laiku buvęs patarėju prie Raud. Kinijos vyriausybės, išleido knygą apie padėtį Raud. Kinijoje. Toje knygoje jis

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

DAR KARTĄ GRĮŽTANT prie "kalambūry" (Dirvos 88 nr. "vr" minėtų ir Dirvos 90 nr. B. Railos kritikuotų ar naujų sukurty), reikia užsirašyti keletą pastabų, -- gal kada prireiks prisiminti.

(1) "Iš vedamųjų straipsnių paprastai laukiame, kad jie mus vestų" (B.R.).

Visai netikslus teigimas. Kiekvienas viešai tartas žodis pretenduoja ką nors kur nors "vesti". Taigi ir kiekvienas straipsnis, pranešimas (net ten pat įdėtas Chicago Paramos skelbimas) savo teikiamomis informacijomis, teigimais, neigimais, nuomonėmis, ir netgi abejojimais ar nuomonės neturėjimo prisipažinimais kur nors "veda".

Vedamaisiais tam tikrus straipsnius lietuviškai vadiname ne dėl to, kad jie būtinai labiau už kitus straipsnius būtų perimti tąja skaitytojų kur nors "vedimo" pretenzija, o dėl daug paprastesnės, galima sakyti dėl techninės priežasties: kad jie yra tarp kitų straipsnių bei kitos tame laikraštyje numeryje spausdinamos medžiagos padėti pirmoji, ar šiaip geriausia laikomoji vietoj. "Vedamasis straipsnis" tuo vardu vadinamas ne dėl to, kad jis skaitytojus, o straipsnius bei kitą medžiagą "veda", "eidamas" jų "kolonos priešaky".

Kai pas mus įsigalėjo "vedamojo straipsnio" sąvoka, tai ji buvo taikoma tik laikraščių pirmuose puslapiuose ir pirmoji skiltis prasidedantiems straipsniams. Ta sąvoka mūsų greičiausiai perimta iš vokiečių "Leitartikel", kur irgi tas pavadinimas visų pirma reiškia, kad tai pirmutinis ("ant špicio einantis") straipsnis laikraštyje. Pas anglus buvo žinomas "Leader" -- "vadas" kitų straipsnių tarpe. Rusai tą vadina "peredovaja statja" ar "peredovik", t.y. priekinis straipsnis ar pirmūnas.

Suprantama, į pirmutinę ar svarbiausią vietą redaktorai deda savo parašytus straipsnius, dažniausia tokiais klausimais, kuriuos jie laiko svarbiausiais ir kuriuose reiškia savo ar leidėjų nuomones. Dėl to prancūzuose ir angliuose įsigalėjo "editorial" terminas, kuris reiškia "redakcinis" ar, tiksliau, "leidžiamasis" (straipsnis). Jie dabar dažniausia ir dedami jau nebe pirmoje laikraščio skiltyje, o kur nors "giliau", specialioje vietoje. Prancūzai, šalia "editorial" dar turi ir "article de fond" pavadinimą, t.y. "duginis" arba "esminis" straipsnis. Dirvos trečiojo puslapio kairėje iš viršaus dedamieji straipsniai irgi geriautiktų vadinti redakciniais, o ne "vedamaisiais". Kiek jie skaitytojus veda ar neveda, priklauso nuo to, kiek kuriuos skaitytojus tuose straipsniuose dėstomos mintys tikina ar netikina.

tvirtina, kad be Sov. Sąjungos paramos Pekinas negali pradėti jokio karo. Kraštas stovi ant tikrės suirutės briaunos, jokioje mokslo srityje neįmanoma pažanga, mokslininkų laiką gaišiant nesibaigiančiais posėdžiais ir siunčiant juos darbams į kol-

chozus.

* INDIJOS KOMUNISTŲ PARTIJA, daugumoje linkusi į Maskvos pusę ginčė su Pekinu, išdavinėja naujas nario korteles, tuo būdu "apsivalant" nuo Pekinui prietariančių partijos narių.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER ATOSTOGAS GARSIAJE CAPE COD-OSTERVILLE KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod. Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

RUGPJŪČIO-RUGSĖJO MĖN. DAR YRA LAISVŲ VIETŲ.
Nuo rugpjūčio mėn. 22 d. iki rugsėjo mėn. 7 d.
(Labor Day)

VASAROTOJAMS DAROMA NUOLAIDA.

Kreiptis Tiesiai į vilą AUDRONĖ — JANSONAS,
87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod. Mass. 02655.
Telef. (Area 617) 428-8425.

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MŪS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI IŠSIUNCIAMI PASTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

įvairūs žmonės renkasi ugnimi darytą skonį

Kas taip išpopuliarino Stroh's? Tai jo skonis... skirtingas skonis, kuriuo nuraminate troškulį. Nesvarbu, ar esate įtakingas studentų bendrabutyje, vadovaujantis baliui, ar šiaip vienas iš smaguriautojų, jūs liekate patenkintas ugnimi darytu skoniu. Tat ragaukite Stroh's!

Stroh's
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO, 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išleina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

JŲ BUS LEMIAMAS ŽODIS

Suvažiavimuose, posėdžiuose, straipsniuose -- rečiau ar dažniau -- iškyla ir lietuviškojo jaunimo problema. Ją svarsto ir senimas ir jaunimas. Įdomy, būdinga ir įsidėmėtina išeivijos jaunimo ateities vaizdą turėjome progą stebėti spaudos ir radijo atstovų suvažiavime Tabor Farmoje. Diagrama, patirtis, dabartinė jaunimo nuotaika sudarė bazę žvilgsniui į ateitį. Jaunimas svarstė savo vietą ir savo uždavinius Lietuvių Kongreso metu Washingtono. Atsiranda ir daugiau progų jaunimui susitikti ir pažvelgti į save, į savo išskirtinę padėtį lietuvių visuomenės sąraungoje.

Viena tokių progų -- tai Korpi Neo-Lithuania stovykla, prasidanti rugpjūčio 29 d. Toji akademinio jaunimo stovykla jau nebe pirmoji. Jos rengiamos jau eilę metų, turi savo tradicijas ir nusistovėjusią tvarką. Rengėjų ir stovyklautojų bendras reikalas pasisakyti, ar tos tradicijos ir tvarka yra pastovios, iš anksto nustatytos ir apčiuopiamos, ar keistinas ir tobulintinas reikalas. Pagaliau, ne tame ir esmė. Esmės reikia ieškoti stovyklautojų protuose ir sąmonėse. Esmė glūdi atsakymuose į klausimus, ko į stovyklą renkamas, ko iš jos tikimasi ir ką teigiamo kiekvienas su savim atsiveža.

Neatsižvelgiant į tai, kad, pagal turimas sąlygas ir galimybes, iš anksto sukviečiami paskaitininkai ir sudaroma svarstomų dalykų programa, lieka pakankamai laiko parodyti savai iniciatyvą.

Lietuvis jaunuolis, aukštesnio išsilavinimo atstovas ar dar jo tebesiekiantis, yra tas nežinomas, į kurį viltinai nukreiptas lietuviškosios visuomenės dėmesys. Dėmesys atkreiptas į akademinį jaunimą, kuris pasižymi tų pastangomis gali naudotis brangiai kainuojančiomis mokslo sąlygomis, kad sukurtų užtikrintą ateitį.

Lietuvis jaunuolis, naudodamasis amerikietiška mokslo sistema, stebi tos sistemos teigiamas ir neigiamas ypatybes. Jis taip pat turi įvairių progų išgirsti ir net gana plačią literatūrą pasiskaityti apie tai, kuriame krašte mokslo ir auklėjimo sistema geresnė -- Amerikos, Europos ar Sov. Sąjungos. Skaitydamas tą literatūrą ar kitais šaltiniais besinaudodamas, lietuvis jaunuolis ras pačių amerikiečių pripažintą faktą, kad šio krašto mokslo institucijose per mažai dėmesio kreipiamas į visuomeninį auklėjimą ir išleidžiama iš akių bręstančiam jaunuoliui -- būsimam inteligentui ir visuomenininkui esminis šio mokslo gyvenimo bruožas, būtent, kad gyvename dviejų pasaulių, dviejų viena kitai prieštaraujančių ideologijų suskaldytame pasaulyje. Toji dviejų pasaulių įtampa liečia ne vien tik išeivius, bet ir čia gimusius. O ypatingai svarbi ji įsisamoninti akademiniams jaunimui. Toje įtampoje išbandyta, užgrūdinta ir subrendusi karta ne vien tik su baimė, bet ir su viltimis žiūri, ar jaunoji karta, pasirinkusi tą ar kitą mokslo šaką studijuoti, turi pakankamai sąmoningumo, kad sugebėtų pažvelgti plačiau ir giliau į gyvenimo aplinką, kurioje tos dviejų skirtingų pasaulių įtampa (taka nesireiškia vien tų "pasakomis".

Lietuviškasis jaunimas pažangus moksle. Jis nevengia ir visuomeninių įsipareigojimų. Tą rodo skaitlingos organizacijos, jų veiklos apraškos. Gi tautinė ideologija pasirinkęs ir šikiui Pro Patria prisiekęs jaunimas, susispaudęs po Korpi Neo-Lithuania vėliava, tuo pačiu yra prisiekęs ir ryškesnius įsipareigojimus savo bendruomenei ir savo tautai. Kaip tie įsipareigojimai prigiję, kiek giliai jie stengiamasi įsisamoninti? Tie klausimai turėtų šio susibūrimo Garmų vasarvietėje progą rasti atsakymus. Sąlygos, nuotoliai, įsipareigojimai mokyklose neleidžia tokiomis progomis dažniau naudotis. Todėl ir ši proga, šalia pramogos, be abejo bus tinkamai panaudota ir gyvybiniais ateities klausimais išsiaiškinti. To stovyklautojams iš visos širdies ir linkime!

nai ligi pasiūlymo "nudažyti ir išmesti"...

Iš viso, šių dainų ir muzikos problema yra daug platesnė, negu ją galima keliais žodžiais nusakyti trumpame laiške.

B. Raila
Los Angeles

PREZIDIUMAS ČIA NIEKUO NEDĖTAS

Bendruomenininkas Dirvos rugp. 14 dienos 92 numerį į JAV LB Tarybos sesijos šaukimą atsiliepė laišku "Pažemintieji ir nuskriaustieji". Esą Tarybos Prezidiumas "užmiršęs" pakviesti keturiolika bendruomenės apylinkių, kurios nepriklausančios apygardoms. Čia pat pastatytas ir išvadinis klausimas: ignorancija tai ar neapdairumas? Pridėtas pamokymas: ar tos apylinkės nemokančios bendruomeninių įnašų ir ar nedirbančios sunkaus bendruomeninio darbo? Šis bendruomenininkas taip pat tikisi, kad naujoji LB Taryba ir jos Prezidiumas jau būsią akyliesni ir turėsią keturiolikos apylinkių neužmiršę.

Pagirtinas bendruomenininko susirūpinimas, tik buv. JAV LB Tarybos Prezidiumą jis bara be reikalo, ir štai dėl ko.

1. Prezidiumas tevykdė JAV Lietuvių Bendruomenės įstatus. Jų 34 straipsny pasakyta, kad "Taryboje sprendžiamuoju balsu pat pat dalyvauja: LB Centro Valdybos nariai, LB apygardų pirmininkai arba jų atstovai po vieną nuo kiekvienos apygardos, LB centrinių institucijų pirmininkai" (1961 metų leidinys).

2. Galima sutikti, kad įstatatai trūkintai. Bet Prezidiumas savo valia negalėjo nei jų pakeisti, nei papildyti. Toks keitimas priklauso pačiai LB Tarybai (įstatų 65 str.).

3. LB Taryba, 1960 rugsėjo 24 dienos Chicago sesijoje svarstydama įstatų reikala, rūpinosi atsižvelgti į visus siūlymus, pareikalavimus, sugestijas. Ta keturiolika bendruomenės apylinkių tada nerodė noro į Tarybą eiti. Bet buvo norų, kad jos dėtųs į bendruomenės apygardas. Galia, šie pastarieji norai nors ir teiki. Jei jie būtų virtę apygardomis, šių apygardų pirmininkai taip pat sprendžiamuoju balsu Taryboje dalyvautų. O LB įstatų kasmet pagal kiekvieno norą (ir bendruomenininkas sutiks) kaitalioji negalim, nors jų laikytis turime dūra lex, sed lex.

4. Bendruomenininkas taip pat kimba prie šio Prezidiumo rašto sakinio: "JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos Prezidiumas, 1964 birželio 22 dienos posėdyje susipažinęs su JAV LB Tarybos narių, Centro Valdybos narių ir Apygardų pirmininkų atsakymais į Prezidiumo 1964 birželio 2 dienos raštą, LB Tarybos sesiją nutarė šaukti liepos 25-26 Clevelande" (esą "net baisu ši tekstą skaityti. Ką pasakytų mūsų kalbininkai už tokį kalbos darymą"). Galim bendruomenininką nuraminti: Prezidiumo rašto sakiny savo turiniu aiškus ir sintaksės atžvilgiu taisyklingas. Tik bendruomenininkas perrašydamas turėjo sudėlioti kablelius ten, kur jų reikia.

St. Barzdukas
Clevelandas

ALT PAREIŠKIMO ATGARSIAI

Dirvos redakcija gavo tokią turinio laišką (su atskiru

KOKIE YRA CHRUŠČIOVO LANKYMOŠI BONNOJE TIKSLAI? V. ALSEIKA

Rugsėjo mėn. pabaigoje ar spalio mėnesį numatytas Chruščiovo lankymasis Bonnoje ir pasitarimai su kancleriu prof. Erhardu, tai ne eilinės reikšmės politinis įvykis. Rugsėjo pradžioje tai būsimai "viršūnių konferencijai" daug dėmesio bei vietos skyrė Vak. Vokietijos, Šveicarijos, Prancūzijos ir kitų kraštų savitraščiai bei žurnalai. Visiems aišku: sovietai ypatingai susidomėję kontaktu su Vakarų Vokietijos vadovu. Dar įdomiau, kad Maskva sutinka apsvarstyti plačios dienotvarkės klausimus, taigi ir opiuosius Berlyno ar Vokietijos apjungimo klausimus.

Europinė spauda iškelia įvairius gandus. Jau kalbama apie Rapallo pasikartojimą ar naujo tipo Ribbentropo - Molotovo susitarimą. Tačiau gandai atsiranda prieš kiekvieną svarbesnį pobūdžio įvykį ir nėra reikalo su jais skaitytis. Svarbiausia, kaip teisingai pabrėžia politinis žinomojo šveicaro savitraščio "Die Weltwoche" komentatorius Rene Allemann, iš viso neįmanoma tartis dėl pačių pagrindinių sovietus ir vokiečius skiriančių klausimų. Abiejų valstybių interesai nėra suderinami ir šiuo metu net neįmanoma surasti bet kokią formulę ar sprendimo būdą, kurie abi puses patenkintų.

Žinoma, tiek Bonna, tiek Maskva galėtų, teoretiniais galvojant, eiti kompromiso keliu. Aišku, Bonna būtų pasirengusi mokėti brangią kainą, jei Maskva tėviškai nebeglobotų vokiečių nekenčiamo Ulbrichto ir jei Rytų Vokietijoje būtų duota daugiau laisvės. O jei Vakarų Vokietija sutiktų pripažinti ulbrichtinę Vokietiją, tai... Maskva vėl mokėtų savo kainą. Tačiau... šiuo metu nėra jokių žymių, kurios įgalintų spėti, kad ta ar kita pusė rimtai svarsto tokių kompromisų galimybes. Jei Bonna nieku būdu nežada atsisakyti savo nusistatymų, kurio keliu eiti.

ra knygų siunta), kurio vertimą čia patiekiamo:

Mielas Pone:

Buvo paskelbta, kad Lietuvių Taryba parėmė senat, Goldwaterio kandidatūrą į prezidento postą. Buvau nudžiugintas tuo žinioms, nes mane jau 25 metai sargdina mūsų vyriausybės savotiška politika.

Neturėdamas tikslesnių informacijų, apie kokią organizaciją kalbama, siunčiu redaktorui keletą knygų, kurios turėtų pagelbėti apspresti aptariamus faktus. Tai "None Dare Call It Treason" ir "A Choice Not an Echo". Beveik kiekvienas turėtų naudą jas paskaitęs, o pirmoji jų savo viršelyje turi tokį katalogą informacijai, kad jau vien tai daro tą knygą vertingą. Jeigu kartais jau būtumėte jas skaitę, galėtumėte jas perleisti kitiems.

Nesu politinis veikėjas, bet esu įsitikinęs, kad jau laikas tautai turėti prezidentą su Goldwaterio būdo ypatybėmis.

Su pagarba,
R.W. Clark

Parma Heights, Ohio

mu (laisvo apsisprendimo dėsnis Rytų Vokietijai, Vak. Berlynas - Vak. Vokietijos dalis, pažįstama dėl Oderio - Neisės sienos ir kt.), lygiai ir Kremlius negali perbortą išmesti jo vedamos "Vokietijos politikos".

Birželio mėn. su rytų Vokietija pasirašyta sutartis tikrumoje diplomatinio būdu "kodifikavo" per dešimtmetį vestą politiką. Tokioms sąlygoms esant jau netenka kalbėti apie susitarimo galimybes ir telieka vienintelė išeitis -- tai abiejų pusų taktinio pobūdžio nuolaidos.

Čia ir iškyla svarbus klausimas, į kurį bando atsakyti Vakarų Europos viešosios nuomonės atstovai. Pavyzdžiui, Hamburge leidžiamas "Die Zeit" savitraštis (Hans Gressmann) galvoja, kad Chruščioviui pasikalbėjus su Erhardu galėtų pasikeisti politinė atmosfera. Savitraštis, pastaraisiais mėnesiais siekęs vis glaudesnių spaudos kontaktų su Rytų Vokietija, "mainų" keliu jau atsispausdinęs kelis Ulbrichto oficiozo "Neues Deutschland" straipsnius, būsimą pasimatymą sveikina. Laikraštis mano, kad į "revanšistų tvirtovę" atkeliavęs Kremlius valdovas tuo būdu nuvertins ulbrichtinę -- Rytų Vokietiją. Prieš tokią "viršūnių" konferenciją nepasako nei prezidentas Johnsonas, nei britų konservatoriai ar darbiečiai, negali pasipriešinti ir prezidentas de Gaulle.

Pagal "Die Zeit" komentatorių, Chruščioviui už poros mėnesių lankantis ties Reinu, Erhardui negresianti jokia rizika, tačiau pats Chruščiovas susidursią su kliūtiniais ar nepatogumais. Atsirasiąs sąmyšis Rytų Vokietijoje ir tiek ji, tiek kiti satelitai negalės būti patenkinti tokiu mandagumo pareiškimu.

Vėl grįžtame prie klausimo: kodėl Chruščiovas taip veržiasi į pareinį, skuba į "militaristų" kraštą? Pagal politinių ekspertų nuomones Maskvai tenka skaičiuoti su trimis valstybėmis -- tai Kinija, JAV-bės ir Vakarų Vokietija. Kai lūžis su raudonąja Kinija atrodo vargiai bėpataisomas, Maskvai rūpi atlydžio politika. Tenka skaitytis su Amerika, tenka atsižvelgti ir į santykius su JAV sąjungininku -- vak. vokiečiais, svarbiu ūkio bei kariniu veiksmu šių dienų Europoje.

Šveicarų spaudos nuomone Chruščiovių į Bonną vykti skatiniai ir propagandiniai motyvai. Gal būtų, klausiamas, Chruščiovas yra labai įsitikinęs jo asmenybės galia įtikinti kitus? Galimas dalykas, sovietai yra nuomonės, kad kelionė į pareinį galės būti pateisinta tais asmeniniais Kremliaus "boso" pasirodymais -- jie esą galėtų paveikti vis svyruojančią viešąją Vak. Vokietijos nuomonę. Juk Maskvai gerai žinoma, kad Vokietijoje esama nepasitenkinimo vadinamąja "nelankščia" užsienio politika. O jei dabar sovietai panaudosi naują viliojimų ar grąšinių politiką, tuo būdu tik būtų dar labiau sustiprintas gyvenimo netikrumo jausmas. Mask-

vai ypatingai rūpi priversti vokiečius "apsiprasti" su abiejų Vokietijų padalinimu. Jei, sovietų akimis, vokiečiuose jau vyksta tas "apsipratimo" procesas, asmeninis Kremliaus valdovo lankymasis čia ne tik nepakenks, bet įgalins dar sustiprinti to status quo šalininkų nusistatymus.

Prie tų šalininkų nepriklauso vadinamieji vokiečių radikalų sluoksniai su jų pačių svarbiu savaitiniu organu "National Zeitung". Rugsėjo 7 d. laidoje laikraštis pripažįsta, kad tiek pats Chruščiovas, tiek jo ženatas Adžubėjus (jam lankantis Vak. Vokietijoje) davę aiškiai suprasti, kad iš Kremliaus negalima tikėtis jokių nuolaidų. Radikalai, panašiai kaip ir šveicarų spauda, vienu Chruščiovo lankymosi tikslų laiko jo siekimą suskaldyti Vak. Vokietijos spaudą.

Tas pats dešiniųjų laikraštis dar primena "Izvestijų" redaktoriaus Adžubėjaus lankymosi Vokietijoje metu vokiečių pa-

(Nukelta į 4 psl.)

SVEIKAS POŽIŪRIS Į SUKULTŪRĖJUSIA SPAUDĄ...

Eltai pranešus apie studentų ir moksleivių prievartos darbus vasaros metu sovietinėje Lietuvoje, Brooklyno "Vienybė" tuoj pasiskubino juos teisingai paaiškinti ir įrodyti, kad ta Eltos informacija "yra niekam tikusi".

"Vienybės" pagrindinis bendradarbis Girkakis pareiškė, jog iš mūsų niekas "neprivalo užmiršti", kad tarybinė santvarka visų pirma siekia išaukšti komunistinę žmogų, kurs pats savo valia stengtųsi tarnauti visuomenei. Komunistinis žmogus mokosi mokykloje, gauna stipendiją, o atostogoms atėjus pats ieško (ar privalo ieškoti) kur įsijungti ir padirbėti komunistinei visuomenei naudingą darbą... O jau visuomenė komunistinį žmogų tinkamai aprūpina gėrybėmis".

Toliau Girkakis, be abejo, pasiremdamas faktais iš pirmųjų šaltinių, rašo:

"Lietuvoje neretai atsiranda, kad baigiasi mokslo metai ir moksleiviai daro pasitarimą vasaros atostogų veikimui. Moksleiviai nutaria, kad dalis jų eis padirbėti į tokias įmones, su kuriomis jie mokslo riki kokie nors globojimo ar šefavimo ryšiai, o kita dalis liks prie mokyklos ir padės remonto darbuose."

Atsiliepdama į "Vienybės" informaciją, Chicago raudonųjų "Vilnis" (rugp. 18 d.) patenkinta rašo:

"Kaip matote, nėra jokios prievartos -- moksleiviai ar studentai patys pasirenka darbus..."

Verta pastebėti, kad "Vienybėje" vis dažniau ir vis blaivesni požiniai link Lietuvos pasireiškia.

Šią proga reikia paminėti, kad žurnalas "Margutis" žymiai sukultrėjo. Jame nesimato pigios vertės pliauškalų. Daugiau svarstoma rimti lietuvių bei kitų klausimai.

Taisybė, ir "Vienybėje" ir "Margutyje" dar vis kalbėjosi apie "pavergtą Lietuvą", bet ir to jau mažiau.

Su tuo smunka "vaduotojų" bizonis...

Juo greičiau padorietį, niekuo Lietuvoje nenusiakalę išvietintieji atsikratys "vaduotojų", tuo greičiau bus jiems patiems. Jau laikas tam."

Taip kai kuri mūsų spauda ir "sukultrėjo". Pasirodė, kad kultūrai įsigyti nelabai daug reikia. Užtenka atsisakyti pliauškalų apie "pavergtą Lietuvą" ir vaduotojų ir tik svarstyti "rimtus lietuvių klausimus" apie laisvą komunistinį žmogų, kurį "visuomenė tinkamai aprūpina gėrybėmis"...

BLOGA PEIKTI, DAR BLOGIAU GIRTU...

B.K. Naujokas Dirvoje (1964, VIII, 14) praretintom raidėm pabrėžė, kad aš jau du kartus gyres ar gyres Lionės Juodtės plokštes su "dainomis iš Lietuvos". Tai greičiau esančios dainos iš Rusijos...

L. Juodytė rinkon yra išleidusi jau keturias plokštes, ir tiesa, kad apie jas esu rašęs bene tris kartus. Solistės asmeniškai nepažįstu, niekad dar nebuvau sutikęs, nė vieno jos gyvo koncerto negirdėjau. Tad, rodos, negalėčiau būti įtartas, kad rašiau dėl kokių išrokovimų, specialių simpatijų -- su užsimojimu girti ar ginti. Rašiau, kaip apie tam tikrą faktą mūsų muzikos akiratyje.

Esu, jeigu taip trumpai sakyti, gyres dainininkės balsą. Tokie kontrastai yra vertingi, man patinka ir, kiek pastebėjau, ne man vienam. Tik vis pridėdavau, kad artistinis to retai gero balso naudojimas, ypač dainų interpretacija būtų dar žymiai tobulintina.

Tačiau nesu gyres ar gyres pačių dainų melodijų ar jų tekstų. Kaip tik buvau įsakmiai prikišęs, kad jie čia naudojami be poeto ir be kompozitoriaus tautos. Tokių dalykų iš viso negalima nei ginti, nei vesti karo prieš juos. Melodijos ir tekstai yra tokie, kokie yra. Kiekvie-

ną kartą skaitytojams primindavau, kad dalis šių mūsų nepriklausomybės laikotarpio "naujųjų liaudies dainų" yra rusiškos (slaviškos) kilmės ir pobūdžio. Nors toli gražu ne visos rusiškos. Paskutinėje, ketvirtosioje L. J. plokštelėje jau visos dainos yra lietuviškos ar bent lietuvių kompozitorių rašytos.

Ir tikrai jau daugiau negu du kartus mėginau ta proga aprašyti mūsų lengvųjų bei pramoginių dainų ir šokių muzikos vargą. Jis buvo ir tebėra didelis. Nesant tos rūšies savo dainų, melodijų ir tekstų, į mūsų tuščią erdvę slinko, brovėsi ir tebesibrauna dainos iš svetur. Mes jas "vogėm", vartojom, pagaliau net ėmėm laikyti "lietuviškom". kaip pvz. A. Šabaniausko "Slagertus". O paskui kai kurie ėmėm pykti, kodėl dainuojamos nelietuviškos dainos. O kam taip baisiai pykti? Šiandien visos laisvos tautos naudoja ir dainuoja ne tik savo, bet ir kitų tautų dainas, kai jos patinka.

Jei per New Yorko radijo stotį lietuviško kultūros pavyzdžiais buvo parinktos grynų rusiškų melodijų dainos, tai be abejo programos paruošėjai padarė aiškų klaidą. Teisinga spaudoje iškelti tokios nekompetingos ir neapdairios "propagandos" natūralumą.

Bet mes negalėsime dainuoti lietuviškų šokių dainelių, kitokių pramoginių dainų ir romanų, jeigu vis jų beveik neturėsime. Bus tušti mūsų dejavimai, kaip ir tasai nors labai kilnus, bet bergždis piktinimasis, imti-

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

AKIMIRKOS

Atsakymai dėl triukšmingumo

BRONYS RAILA

Visokių yra mąstymo būdų ir, taip sakant, logikų. Ypač jos subtilią savo originalumais politikos dalykuose.

Čia pasitaiko netokių "logikų" Pavyzdžiui... Mano dalykas yra geras, geriausias iš visų. Tiesa, "negalėčiau ir aš akiai tvirtinti, ka mano Lietuviai kais pasaulis yra sklidinas šviesiausių spalvų". Bet jūsų dalykas yra taip pat išgėręs ir gana tamsus. Ir kadangi jūsų dalykas yra išgėręs, tai mano dalykas yra geras, ir "jis dar ilgai gyvens".

Šitaip mąsto Vliko reformininkas ir stiprintojas A. Kučys. Ir tai parodo, kaip mažos tėra viltys surasti kokiems naudingiems sprendimams. Ką aš mėginu vaizduoti mūsų gyvenimo tikrovę ir Vliko likimą, nuriudėjusį per labai ilgą laiką ligi neišbrendamo akligatvio, jeigu ne iki mirties taško, tai, rodos, tegalėtų būti mažą pagūdą ir jokia rimta diskusija tuoj persimesti į naują plotmę: nagį, ir jūsų likimai yra tokie pat, gal dar prastesni ir tragiškesni, todėl mano kliento likimas "nėra jau toks blogas", ir "jis dar ilgai gyvens", kai visi kiti bus jau tikrai palaidoti.

To akivaizdoje, rodos, vienintelis politiškai tikslingas ir, pasakyčiau, "patriotinis" mąstymas tegalėtų būti tik toks: jeigu jau visi nuriudėjusieji akligatvi, tai ką galėtume padaryti, idant iš šaknų pertvarkytume mūsų organizacijas, "skirtingų paskirčių veiksmus", o svarbiausia - mūsų dvasią ir lietuvių tautos laisvės idėją suderintume su naujo gyvenimo reikalavimais?

A. Kučys man stato kelis klausimus, su kiek nuodėmingu išdidumu, ir pareiškia, kad jei į juos atsakysčiau, tai "rasčiau atsakymą ir dėl Vliko". Jeigu tatau taip svarbu, kodėl gi ne: mėginu į tuos klausimus atsakyti, kiek sugebėjau juos pažinti, kaip ilgametis stebėtojas ar protarpiais šen ten ir veiklos dalyvis. Kiti gal tiksliai ir kitoniškai į juos atsakytų, o tai tik papildytų ir išskoreguotų mūsų diagnozę sąvada.

Pirmas klausimas: "Ar su tuo pačiu, kaip ir prieš dešimt metų, užsidedimu tebegyvena narsieji 'Kybartų akto' riteriai?" Atsakymas: - Riteriškas jų užsidedimas viešumoje nebuvo pastebimas nei prieš dešimt, nei net prieš dvidešimt metų. Užsidedimas, jeigu ir ne riteriškas, buvo daugiau pastebimas tu, kurie prieš tuos "totalistinius", "pražūtingus" ir "suklastotus" aktus kovojo. Nežinau, ar A. Kučys tuos aktus kada matė ir skaitė. Aš tiek

žinau, kad jais prezidentas Smetona numatė Stasiui Lozoraičiui pavesti eiti Lietuvos ministro pirmininko ir eventualiai Respublikos prezidento pareigas. Po karo Vliko dauguma užsienyje tuos aktus nusistatė ko giliausiai "užšaldyti". Ar tos rūšies aktai Lietuvos laisvės bylai ir suverenumo tęstinumui išlaikyti buvo tik žalingi, o jų užšaldymas tik naudingas, mėginsime pasisakyti vėliau.

Bet tų aktų gynimo riterių užsidedimas niekad nepasireiškė karštomis liepsnomis, ir jie tinkamu laiku visai nebuvo panaudoti, ką greičiau galėtume laikyti neapataisoma klaida, nes praėjo per daug ir per šalto laiko. Tad vienas pusiau legalinis, o dar daugiau moralinis Lietuvos laisvės bylos veiksnys primiau sia mūsų pačių buvo užgniauztas, sutremptas, suniektintas ir turbūt neapataisomai sunaikintas. Čia Vliko didžioji valstybinė politika "laimėjo"...

Antras klausimas: "Ar nesumažėjo gretos tų, kurie sielojasi ir "miršta" už Diplomatinę Tarnybą, jos šefą min. S. Lozoraitį?"

Atsakymas: - Sunku atsakyti, negalint praveisti tikslių statistikų. Atrodo, kad gretos turi mažėti jau vien dėl to, jog dalis vyresnių žmonių sensta ir išmiršta, o mūsų jaunijoje kartoje Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir jos šefo S. Lozoraičio vaidmuo nebuvo deramai nei ryškintas, nei įrodinėjamas, o daugiausia stebimas, tad autoritetas ne didinamas, o mažinamas. Ilgą laiką po karo Vlikas pretendavo turįs savo "užsieninių reikalų ministeriją" ir pakartotinai reikalaujo Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefą jam subordinuoti (t.y. pasiduoti jo viršenybei ir nurodymams). Niekas niekada nemirė ir nesiruošė mirti už Diplomatinę Tarnybą ar jos šefą, bet yra tikras, kad dar daug užsienio lietuvių tuo sielojasi. Taip pat yra tikras, kad jaunesnės išeių kartos, net teisės ir politinius mokslus studijavusieji vyrai, labai nežymiai tesielioja Kybartų aktais ir Diplomatinės Tarnybos veiksmu, ir tai, bent mano nuomone, nebuvo, nėra ir nebus naudinga Lietuvos nepriklausomybės atstatymo bylai, kada jai toks palankus laikas ateitų.

Trečias klausimas: "Ar Rezistencinės Santarvės ir Lietuvos Nepriklausomybės Tautos vyrų kovos šūkliai vis tokie pat triukšmingi, kaip ir anksčiau?" Atsakymas: - Šis klausimas daug aiškesnis ir lengvai atsakomas kiekvienam, keno ausys (girdėjimo organai) tebėra sveikos. Šūkių yra buvę, bet vargu jie kada buvo per triukšmingi, ar iš viso labai triukšmingi. Gi LNT per kelis pirmuosius metus laikėsi nusistatymo (mano nuomone, per kraštutinio), kad dera ko mažiau triukšmingai šaukti. Geriau ką nors, tegu ir nedaug, bet apčiuopiamo padaryti. Rezistencinėje veikloje iš viso nėra galimas, o būtų tik žalingas bet koks triukšmavimas, tie visi šūkliai be pamušalo ar grasinimai

saviesiems bei priešinams be pajėgumo juos įvykdyti. Dar vėliau LNT šūkliai beveik visai nutilo.

Rezistencinė Santarvė nebuvo šykšti stipresniais šūkiais prieš partinį užsienio lietuvių susiskaldymą ir prieš Vliką, kėlusį chaosą mūsų tautinėje rezistencijoje ir smerkusį beatodairios kievieną "maištininką", jo valdžios nepaisantį, kaip tautos vienybės skaldytoją, kenkiantį "kovai" ir patarnaujantį Maskvai. Bet visi šūkliai buvo susilpninti nuo 1955 metų, kai Ženevoje įvyko keturių didžiųjų "viršūnių konferencija" ir beveik nutilo po 1956 metų, po Vengrijos priekomunistinio sukilimo, kada visų bolševizmo pavergtų tautų laisvės kovotojai buvo gyvenimo tikrovės priversti persvarstyti savo veiksmų platesnę prasmę ir veiklos būdus.

Aš buvau vienas iš tų, kuris su kančiomis ir svyravimais nuo tada prileidau galimybę, kad mums vertėtų geriau sustabdyti patiemis "Santarvės" žurnalą, negu mūsų realiosios rezistencijos garbė, tam laikotarpiui pasibaigus, pūdyti daugumą fiktyvių šūkliais. Žurnalas konkretų uždavinį savame laike jau buvo tiksliai atlikęs. Vėliau, visokiai visuomenės įtampai atslūgus, jis būtų turėjęs žymiai keisti savo pobūdį, paskirti ir turinį, virsdamas, pvz., kultūros ar literatūros žurnalu. Palankių nei ekonominių, nei moralinių sąlygų tam nebuvo, o tik norai leisti būtinai naujus, atskirus ir nuosavus žurnalus. Merdėjančius žurnalus...

Iki šiol tebesilaikiau nuomonės, kad tokiomis aplinkybėmis buvo tikslingai padaryta, "Santarvės" žurnalą ir jo šūklus sulaukiant, net nutildant. Bet buvo ir kitokių nuomonių, kurių nekeitinu kritikuoti, nes jos juk gražios. Tebėra ir platesnėje aplinkoje galvojimo, kad, pvz., yra naudingas ir plėstinis žymiai lengvesnis abstraktinės rezistencijos puoselėjimas, studijų savaičių ir specialių stovyklų parengimai, net bandymai išpopuliarinti jos "šventųjų kultą", kaip tatau su nauja įstanga rodo Lietuvių Fronto Bičiuliai ir jų žurnalas. Ateitis parodys, kiek tatau prasminga...

Pagaliau, ketvirtas klausimas: "Ar ten (Santarvėje ir Tarkoje) idealizmas ne "nuodėgilio liepsna" spinksi, bet skaisčia ugnimi tebežėruoja?"

Atsakymas: - Vargu, Skaisčios idealizmo ugnies be abejo yra, nes jei jos niekur nebebūtų, visa seniai būtų išgesę. Bet kai Vliko keliame gaisrai prieš šiedvi "institucijas", kaip "vienybės ardytojas", tiek ilgai siautėjo, daug kas galėjo užsidegti ir liko tik nuodėguliai. Kai medis sudega, lieka žarijos, kurios tam tikrą laiką dar spinksi pelenuose. Aš ir jas laikysiu kaip kuo geriau, negu visiškai tamsa, negutik pelenu krūva vėjams išpūstyti.

Tad trumpai ir aiškiai atsakiau į visus keturius A. Kučio klausimus, bet taip ir neradau jokio naujo atsakymo "ir dėl Vliko". Tie atsakymai nieko Vlikui nepatebsti. Nebent tiek, kad jis turėtų džiūgauti, jog ir jo "priešai" bei "priešininkai" yra tiek pat nusilpę, išblėję ir sugurę. O

Grįžusiems iš Australijos krepšininkams pagerbti Chicago's restorane suruošė pagerbimo vakarienę. Nuotraukoje Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirm. J.J. Bachunas sveikina grįžusius sportininkus. Prie stalo sėdi iš kairės: B. Nainys su ponia, Kat. Federacijos pirm. Kleiva, krepšininkų išvykos vadovas inž. V. Adamkavičius, PLB pirm. J.J. Bachunas, krepšininkų rinktinės treneris ir vadovas V. Grybauskas su ponia, Pabaltiečių Sporto Federacijos pirm. Baumanis, FASKo pirm. J. Nasvytis ir rinktinės kapitonas A. Varnas.

Amerikos lietuviai krepšininkai Adelaidėje

Prieš atvykstant lietuviams - krepšininkams į Adelaidę (Adelaidė yra Australijos krepšinio tvirtovė, nes Pietų Australija yra ketlet metų iš eilės Australijos krepšinio meistris ir 1964 metų Olimpines komandas nugarbūlis), visų dėmesys buvo nukreiptas į krepšinio kovas tame mieste.

Australijos latviai savaite prieš atvykstant lietuviams nuvežė savo krepšininkus į Adelaidę ir treniravo juos, kad "supiltų" lietuvių. Jie buvo tuo tikri, nes besikalbėdami su australais sakė, kad sutasys lietuvių. Bet išėjo taip, kad lietuvių sutasė juos. Dabar dažnai pasipilkaujame juos, kad lietuvių latvius muša visur.

Anot J. Šolimo Mūsų Pastogėje: "Australija sėdi krepšį!" Pritrenkti ir australai, nes tikrai nesitikėjo, kad gaus net 103. Rungtynės buvo transliuojamos per TV ir visa Adelaidė matė, kaip lietuvių nugalėjo Pietų Australiją, 1964 metų čempioną.

Bendrai, per penkias savaites per Australijos radio, TV ir spaudą, nors per spaudą ir šykštakai, buvo kartojamas žodis -- lietuvių.

Vyrai aukštaisiai, gražiai suaugę, gražiomis uniformomis.

Jeigu jie taip jau nusilpę, tai nebūtų prasmės juos dar "traukti į vienybę". Juk yra žinoma visai teisinga matematikos taisyklė: jeigu prie be galo mažo dydžio pridėsi kitą be galo mažą dydį, tai vistiek gausi tik be galo mažą dydį...

Tie atsakymai, jeigu tęsčiau analizę kitoje pusėje, būtų dar skaudesni Vlikui, kuris teturėjo labai trumpą laiką savo tikrajai misijai, o vėliau emigracijoje išsimetė iš laiko tėkmės ir net mūsų tautos likimo raidos - užsienyje ir tėvynėje. Nė vienas iš jo atkaklių šalininkų tatau vis nepajėgia suprasti, ir todėl mes sunkiai tegalime susikalbėti.

Chicago's aerodrome sutinkami grįžę iš Australijos krepšininkai. Nuotraukoje: D. Matulionytė, L. Nainytė ir V. Gasnerytė krepšininkus apdovanojusios gėlėmis. Toliau matyti: inž. V. Adamkavičius, dr. A. Gaška, J. Šolimas, V. Grybauskas, Jasevičius, Šilingas ir Adzima. Z. Degučio nuotrauka

Komandos vadovai inž. V. Adamkavičius ir dr. R. Gaška labai gerai reprezentavo lietuvių viešai, o sportininkai dar geriau aikštėse.

Ką svečiai Adelaidėje padarė per 7 dienas, mes to nepadarėme per 16 metų. Pirmą kartą Policijos dūdų orkestras sugrojo Lietuvos Himną, pirmą kartą lietuvių priėmė burmistras ir daug tų pirmą kartą... Australai susidomėjo lietuvių ir pradėjo ieškoti medžiagos apie Lietuvą bibliotekose.

Čia gimusieji lietuviukai ir lietuvių pradėjo didžiulius lietuvių ir išlydint svečius aerodrome, daugumos išlydinčiųjų jaunųjų akyse blizgėjo ašaros. Krepšinio gastrolės, sąmoningai ar nesąmoningai, sutapo su Dariaus - Girėno skridimu ir jų testamentu žodžiais "Tau Jaunoji Lietuva..."

Turint galvoje, kad tai yra trečias tarpkontinentinis lietuvių sportininkų susitikimas, neskaitytant Tautinės Olimpados, manau, kad teks sulaukti ir sekančio susitikimo. Pirmas buvo Kaune 1936 metais, antras USA 1938 ir trečias Australijoje 1964 metais.

Lietuviai - sportininkai įrodė, kad jų vieta yra Pasaulinėje Olimpadoje. Keičiasi veidai ir sportininkai, bet idėja lieka ta pati, todėl pilnai tikiu, kad įvyks ir ketvirtas tarpkontinentinis lietuvių susitikimas, o gal bus ir II-ji Tautinė Olimpiada Nepriklausomoje Lietuvoje, kur lietuvių iš viso pasaulio kampų susirinkę bandys savo jaunatviškas jėgas: aukščiausiai, greičiau, toliau.

J. Ribauba

JAUNŲJŲ AKADEMIKŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Rugpjūčio 9 - 16 d. Dainavos Jaunimo Stovykloje įvyko pirmoji bendra akademikų studijų savaitė, kurią suruošė grupė iniciatorių Chicagoje, pasivadinę rengimo komisija. Studijų savaitę apsiėmė globoti Lietuvių Bendruomenė.

Suvažiavo žymus skaičius vyresniųjų studentų, baigusių, doktorantų, profesorių. Nors oras pasitaikė šaltas, tačiau negadino akademikų nuotaikos. Priešingai, su dideliu susidomėjimu ir entuziazmu dalyviai klausė paskaitų, reikėsi diskusijose, dalyvavo vakarinėse programose. Paskaitos ir diskusijos buvo aukšto lygio ir aktualios. Ypatingai pažymėtinos dr. J. Girdaus, V. Vaitiekūno, dr. I. Bražytės, dr. A. Klimo, dr. V. Vardžio paskaitos. Labai įdomia ir originalia apžvalga padarė prof. J. Brazaitis. Dr. L. Sabalino paskaita buvo drąsi ir originali. V. Kamantas atvyko gerai pasiruošęs ir sistematingai patiekė daug medžiagos, nors laikas buvo nepatogus. Simpoziumas, kurio moderatorium buvo dr. G. Gedvila, praėjo labai sklandžiai ir kultūringai. Gana originaliai savo temą vystė dr. I. Užgirdienė. Dr. J. Balio ir B. Vaskelio paskaitos gerai paruoštos, nors jos buvo daugiau talkytos studentams. Dar kalbėjo K. Skrupskelis, R. Babickas ir J. Miklovas.

Vakarinės programos daugumoje buvo atliekamos savom jėgom, aktyviai reikėsi K. Alminas, V. Galvytis ir kt. "Antro Kai mo" pasirodymas buvo šiltai priimtas, tačiau didesnio įspūdžio nepaliko. Aktoriai N. Martinaitytė ir J. Kelečius buvo entuziastingai sutikti ir paliko gilų įspūdį. Studijų savaitės rengimo komisijai vadovavo R. Šliažas. Stovyklos komendantu buvo Jonas Butkus, kuriam pavyko išlaikyti drausmę ir tvarką. Stovyklą aplankė daug svečių.

Atmetus keletą nežymių trūkumų, studijų savaitę reikia laikyti gerai pavykusia. Jaunieji akademikai parodė pavydį, kaip galima sueti įvairių organizacijų žmonėms ir kultūringai ir draugiškai diskutuoti. Parodė akademikų subrendimą ir ieškojimą naujų kelių Lietuvos ir lietuvių bėsim problemoms spręsti. (ka)

Chruščiovas...

(Atkelta iš 3 psl.)

reikšią serviliškumą ar, kitais žodžiais tariant, nusizeminimą, ar brutaliau kalbant -- laižymą. Dešiniųjų organas įsitikinęs, kad tiek kancleris Erhardas, tiek užsienio reikalų min. Schroederis nesugebėsia Chruščiovui parodyti reikiamo priešiškinimo. Esą, žinoma, kad Erhardas yra nepolitisnis žmogus, jis atstovauja krikščioniškos demokratijos bei jų masės (CDU), jis jiems būtinas kaip rinkiminis "garvežys" per 1965 m. vokiečių parlamento rinkimus ir... partijos narių dalis taip pat nusiteikusi nepolitiškai.

Chruščiovas esąs tikras jo politinė koncepcija, tad radikaliųjų - dešiniųjų nuomone, per būsimą pasimatymą Bonnoje jis vaidinsias pagrindinį vaidmenį... vokiečių nenaudai. Tuo tarpu "Die Zeit" politikai pabrėžia, kad Nikitos vizitas blogiausiu atveju nepakenks, o geriausiu galįs būti net labai naudingas. Tai vis spėliojimai, liudyja, kad po 1955 m. įvykusio buvusio kanclerio Adenauerio apsilankymo Maskvoje dabar laukdama kito svarbaus vizito. Apnastymų bus ir daugiau, o mums verčiau palaukti rudens dienų. Tada paaiškės, kokius stebėsim politinius debesis ir kokio sulauksime lietaus.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur. Import. from Italy. 5th	\$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediska. 5th	\$3.98
3. NAPOLEON Vermouth. Import. 5th	\$1.19
from France. 5th	\$1.69
4. Popular GERMAN VSOP Brand. 5th	\$1.69
5. PORT. SOUTHERN. RHINE Wine. 5th	\$.69
6. ST. REMY BRAND. Import. 5th	\$3.98
from France. 5th	\$.98
7. LIEBFRAUMLICH Wine. 5th	\$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White. 5th	\$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštu.

ALAUŠO VARPO GALYBĖ...

MININT ŠIMTAJĄ DIENĄ NUO IGNOTO VILĖNIŠKIO MIRTIES

Vaižganto Pragiedrulių epilogas pasakoja Alaušo ežerėlio padavinį -- apie Alaušo varpą. Alaušas -- prie Svedasų miestelio mažas ežerėlis, anot Vaižganto, "smiltynų brolelis" gulį tarp dviejų kalvų, kurios to ežerėlio "sėmės vandens ne prausis, tik purkštis į veidus".

To padavimo -- neilgo pagal Vaižgantą, o dar daugiau sutrumpejusio atpasakojant manaip -- turinys yra toks:

prie Alaušo ežerėlio ant vienos kalvos stovėjo pilkasermėgių bažnytelė, ant kitos -- kunigaikščio Radvilos statyta, išdidi Kalvino tikėjimo bažnyčia. Radvila, galingas valdovas, įsigėdė poniškai primesti savo norą pilkasermėgiams. Pradžioje valdovas bandė žmones visaip -- ir gudrybėmis ir pažadais -- bet nevyko jam žmonių paversti kalvinais. Pagaliau, Radvila nutarė panaudoti visą savo galybę ir davė rūstų įsakymą: pilkasermėgių bažnytelę nugriauti ir jos "varpą įmest sietuvon kur giliau, kur Alaušas duburką išskalavo".

Pasakyta -- padaryta. Kalva nupliko, varpas nebeskambėjo.

Tačiau su tuo galybės papurškimu ir Radvila, ir jo skaisčioji duktė, kuri lydėjo varpą skandinti, abu prarado ramybę. Jie girdėjo balsą skenduolio varpo.

Ir pajuto visi žmonės, kad Varpas tebėra gyvas, nors jį prarijo Alaušo kapas. Nakties gludumoj, kai laikrodžio muša 12-tą, Varpas atsiliepa gudžiū balsu: "Vyručiai, nemeskit senovės!"

Kaimo žmonės iš skenduolio Varpo gaudimo išskaitė dar daugiau. Jie girdėjo, kad Varpas prašo išvadavimo, jo iškėlimo, kad net žadąs jiems tarnauti taip, kaip anksčiau tai daręs. Ir kai žmonės matė kas mėnesieną besitiesiantį ruožą skersai ežerėlio, jie spėjo -- ar tik nebuš tai tas slaptingasis keltas, kuriuo vežė budaifiai Varpą skandinti? Vaižganto žodžiais:

"Tik kur tas neramus, paslaptį žinąs žmogus, kurs tuo ruožu susektų skenduojį; kurio širdis jautri, bevažiujant skersai pasakytų: štai, ši čia jis tebeguli!"

Buvo vienas toksai, kurs nerimo naktim...

Šoko jis sietuvon, pasinėrė dugnan; griebė rankom mauran ir -- užkliuvo šos... O, džiaugsmo -- tai jis bus užtikęs!"

Deja, varpo būta 100 pūdų svorio ir naras neturėjo nei valties, nei šniūry. Teturėjo jis plieninį -- pačios širdies paliepią: jei varpo neiškeltų -- tai turi pasilikti su juo... nesiskirti!

Ir nuo to laiko Alaušo dugne yra du skenduoliai: Varpas ir Vienas toksai".

Tokia yra legenda, Vaižganto dailiai surašyta Vilniuje 1920 metais. Tada, tikriausia, pats Vaižgantas nenujautė, kad Alaušo vardas pasklis už Lietuvos žemių. O tuo tarpu atsitiko palyginamai ne po ilgo laiko.

Šio šimtmečio vidury purkšteliėjo rytų raudonoji galybė, kuri

nuožmiausia pasiliks ilgiems laikams. Vyko gi neregėta tremtis: rytus ir bėgimas į vakarus. Bėgime į vakarus mes vežėmės kas

Nebuvo jis grynasis protininkas -- mokslininkas. Nebuvo rašytojas. Nebuvo menininkas, ar poezijon linkęs. Nebuvo net choris-

Velionis Ignas Vilėniškis su žmona Janina ir būsimais neolituais Ignu, Genovaite ir Jurgiu.

"Kauną", kas "Vilnių", "Nidą", "Nerį" ir dar kitus žymiuosius vardus, jais paženklindami svetimos žemės tarp svetimų žmonių, daugiausia, dirbtuvės, prekybos žmonės, bendroves ir daug ką kitą, kas surišta su bet kurio krašto gražiu, uždabū, pelnu. Bet buvo "vienas toksai", kuris palikdamas Lietuvos žemę, bėgdamas nuo milžino priešo išsivežė su savim Alaušą. Išsivežė visą ežerėlį, su Alaušo Varpu ir jo ištikimiausiuoju ieškotoju imtinai.

Tas "vienas toksai" apsigyveno Bostone, Massachusetts valstijoje, kaip tik, lyg Apvaliosios skrymimo, toje pačioje valstijoje, kur yra gimęs Samuel Wilson iš Troy'os, užaugęs tapdamas mėsos pakuotoju, o šandien su tam tikro Komiteto ir, pagaliau, paties JAV Kongreso pagalba viręs populiariu "Dėde Samu" -- šios didžiosios valstybės simboliu.

Tas mūsų "vienas toksai" apsidairęs šioje valstijoje ir radęs ežerėlį, maždaug dydžiu ir aplinka panašų, neklausė kaip jį vadina Dėde Samas, o vaduodamasis savivaldos principu davė tam ežerėliui vardą savo: Alaušas.

Tas "vienas toksai" -- Ignotas Vilėniškis.

Prieš šimtą dienų -- kasišarai, kas iš toli -- su Ignotu atsisveikinom paskutiniuoju, graudžiuoju sudiev. Bet aš, kažkodėl, tebeskaitau ir jo dienas, ir jo žingsnius. Ir jis, kaip ir nuskandintas Alaušo Varpas, tebėra gyvas.

tas. Bet jau bendravimo -- socialinio gyvenimo dalyvis, visuomenininkas plačiaja šio žodžio prasme jis buvo pilnas, gyvas, ugningas ir ypatingo pajėgumo.

Jis savo gyvenime niekad nėra sakęs kur nors "pagrindinės kalbos", bet per visą savo gyvenimą, nuo Lietuvos iki Amerikos, jis dirbo pagrindinį darbą: kurti organizaciją, sukurtą -- palaikyti, stiprinti, ir veikti iš širdies ir peties... Jis, kaip ir legendos "vienas toksai", nardavo į darbą, griebdavo pačią juodąją darbo dalį, sakytum -- maurą, ir jausdavo užtikęs kažką brangaus, vertingo daugeliui, visiems.

Tuo būdingumu jis ryškėjo Rokišio gimnazijoje, kurdamas pirmuosius moksleivius jaunatliuvius. Toks pat dinamiškas jis buvo Kaune, priklausydamas Korpi Neo-Lithuania, būdamas vadovybėse kaimo ir miesto didžiojo organizacijų Jaunoji Lietuva. Ne kitoks jis buvo Bostone, kai užsitaravo iš didelio šio miesto lietuvių visuomeninio kultūrinio gyvenimo globėjo, Stasio Santvaro širdies, heroldotitula.

Velionis buvo vienas realiųjų Vaižganto pragiedrulių "taučių", tik augęs ne bundančioje Lietuvoje, o jau pabudusioje ir atsistojusioje savan kelin. Ir kaip taučių "luomo" atstovas jis buvo tautininkas ne vien sąmone, supratimu. Jis buvo ne ideologinių kursų per ausis pripūstas tautininkas, o organiškai išaugęs ir subrendęs taip, kad tautininkiškasis vieningumas ėjo nuo jo sąmonės iki jo sielos gelmių, iki paties tvirčiausiojo pagrindo -- instinkto. Jis buvo tautininkas visu samimi.

Tik iš šitokio pilnumo ir teigalėjo reikštis nerimastis, gyvumas ir ypatingas pajėgumas, kai nebuvo atvejų, kad Ignotą Vilėniškį seniorą, vėliau filisterį reikėtų kada nors, ar kur nors raginti. Priešingai -- būdavo neretų atvejų, kada užjaučiant jį patį reikėjo prilaikyti...

"Laikyk tiesią liniją" -- sakydavo dažnai Ignotas savo vienuoliams kolegoms, kai pajusdavo pastarųjų suabejojimą, vingį, ar net visišką suglebimą kuriu nors darbu -- uždaviniumi. Ejo ir pats tiesiai. Kas eina tiesiai, tas eina ir status. Tik todėl ir atsitikdavo, kad tai kas buvo "negalima", Ignotui virsdavo galimu, ir iš širdies padarytu.

Mokėjo jis ir pats pasidžiaugti savo laimėjimais ir to neslėpdavo savo draugams. Kartą

Rio de Janeiro tvarko susisiekimą

... išleisdamas orą iš padangų...

J. ŠATORIUS

Dar prieš trejetą mėnesių, kai miesto automobilistams buvo paskelbta, kad "cidade maravilhosa" bus vykdoma susisiekimo revoliucija, karijokas nebūtų patikėjęs, jog naujai paskirtasis, energingas miesto viešojo susisiekimo tvarkytojas, aviacijos atsargos pulkininkas Fontenele galėtų išeiti laimėtoju ir pasiekti kokių nors apčiuopiamų vaisių, šioje neįtikėtinėje miesto susisiekimo klampynėje. Gi niekam nebuvo paslaptis, kad susisiekimo tvarkos prižiūrėtojai, greitais motociklais "skraidą" baltakepuriai policininkai, buvo gana nuolaidūs susisiekimo tvarką pažeidžiantiems automobilistams.

Niekas nekreipdavo per daug dėmesio į uždraustų sustoti vietų ženklus: jeigu piliečiai atrodė, kad dar jis gali "įlysti" ir jam čia patogų sustoti, ar būdavo iškabintas ženklas, jog draudžiama ten stovėti, ar policininkas netoliese būdavo, toks "drausulis" palikdavo savo automobilį beveik visur ten, kur tik jam patikdavo. "Na ir ko čia jaudintis" -- galvodavo karijokas. "Už tokį prasižengimą teks sumokėti kokius 200 krucėlių, bet už tai koks patogumas: nei kažin kur vaikščioti, nei mašina rūpintis, viskas čia pat" -- nusprendavo neklaužada.

Todėl rytinėmis, o ypač popietinėmis didžiojo judėjimo valandomis labai dažnai, o ypač lietingo oro metu, miesto judėjimas būdavo didžiai sutrikdomas; gi jeigu pasitaikydavo keletas neklaužadų, ar sustodavo mašina -- "karstas" (koks nors 1939 m. gamybos limuzinas) vidury gatvės, tada šimtai nieku dėtų automobilistų privalėdavo kankintis ilgas valandas ligi pasiekdavo sa-

vienamė laiškė rašo: "vieną sinagogą jau pavertėm tautiniais namais". Kiek vėliau: -- "Lietuvių skautų eskadra ateinančią savaitę bus nuleista į vandenį Alaušo uoste. Atvažiuok, pamatyk augančią galybę".

Tas jo realus darbas paliko akivaizdžius pėdsakus: Korpi Neo-Lithuania Bostone, Tautinius Namus -- ten pat, skautų Nemuno tūną su dviem burlaiviais ir trim irkliniais laivais Alaušo uoste.

Nemuno tūnui priklausio pirmoji privilegija klausytis ir dažniausiai girdėti Alaušo Varpo gaudimą: vyručiai, nemeskit senovės! Kai jaunuojai prisiklausys Varpo, tai vėliau, jau būdami studentais, tikriausia eistokia tiesia linija, kokios laikėsi jų pirminis uosto komendantas Ignotas Vilėniškis. Tada jie ras atvirą įplaukimą ir į kitą uostą -- į Korpi Neo-Lithuania.

Prieš vienerius metus, kaip tik šitame pačiame mėnesyje, Ignotas rašė man: "Kad mano vaikiai turėtų būti korporantai, aš kitaip nenorėčiau žinoti! Norėčiau, kol dar motoras veža, turėti vieną nuotrauką visų keturių su žaliomis kepurėmis. Tai ir skaitėčiau Neo-Lithuania nepavykęs su trim atžalynais!"

Čia jis kalba apie keturias žaliasias kepures, kurios turėtų priklausyti dukrai Genovaitei, sūnams Jurgiui ir Ignui, o taip pat ir jam pačiam jau priklausančiai, kad ir jau amžiaus, bet dar ryškiai žalia ir šviežiai jaučiamą.

Šandien tie žodžiai virsta testamentu velionio dukrai Genovaitei ir sūnui Jurgiui. Tikriausia jiems nesunku bus įvykdyti tai, kai jau jų vyresnysis brolis, bendravardis su tėvu, Ignas jau yra su žalia kepure.

Ignotas Vilėniškis gyvai girdėjo Alaušo Varpo gaudimą. Jis buvo "vienas toks" kuris ir jaurė to Varpo prasmę, jo galybę, davusią ir jam pačiam daug jėgų jo nesvyruojantiems ryžtams.

Tik... kodėl jam nebeteko pamatyti norėtos nuotraukos su keturiom žaliom kepurėm? -- Ir ties šiuo klausimu jaučiu gaudimo reples.

Ignoto gyvenimo galas ir Vaižganto Pragiedrulių epilogas -- giminingi. Abu byloja tą patį ir vis... paskutinio noro nesekmingumą, abu -- graudūs ir abumena tą patį: vyručiai, nemeskit senovės!

Ant. Diržys

surasti mašinas sutuščiomis padangomis. Bet šiek tiek patriukšmavus nuotais išsilygino, nors dar ir šiandien esama nepatenkintų. Taip VIII, 12 Brazil Herald rašė, kad "seimelio narys Rossini Lopes įnešęs Guanabaro seimeliui pasiūlymą, kurį priėmus kelios įstaigos turėtų spręsti, kur galima ir kur negalima palikti automobilį. Į šį įstatymo projektą atsakydamas pulk. Fontenele pareiškė, kad "ponai įstatymleidėjai geriau pasirūpinkite kaip sumąžinti ryžių ir pupelių kainas, bet nesikiškite ne į savo reikalus". Fontenele patarė parlamentarams pasisikaityti Tautinio Judėjimo Taisyklės, kuriose yra viskas aiškiai nusakyta, kas ką gali ir kas ko negali. Laikraštis ta proga rašo, kad "1964, VIII, 11, buvo išleistas oras iš padangų Belgijos, Vokietijos ir Jugoslavijos diplomatų automobiliams, kai šie buvo sustoję dviejose eilėse ant Avenida Atlantica prieš Copacabana Palace viešbutį. Pats pulk. Fontenele įsakė išleisti orą, kai jis inspektavo Rio pietines zonas" -- komentavo Brazil Herald.

"Be griežtumo jokios reformos negalima įvykdyti" -- rašo rimtieji Rio laikraščiai. Visi sutinka, kad mieste judėjimas vyksta daug sklandžiau kaip prieš "revoliuciją". Taip pat žymiai sumažėjęs nelaimingų atsitikimų skaičius. Rio vėloka suprato, kad XX-jo amžiaus antroji pusė priklausys automobiliui. Nors ir pavėluotai bandomos spręsti rimtos problemos, kurių sprendimas ne vien nuo žmogaus priklauso: gi Rio yra apsuptas vandens ir kalnų, kurie neleidžia miestui plėstis. Žinia, daug dar reikia padaryti, kad plačiosios masės galėtų naudotis pigiu, patogiu ir greitai susisiekimu. Man atrodo, kad tokiu malonumu tesinaudos tik ateinančioji karta.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS

GELINYCIA

GELĖS VISOMS PROGOMS

2443 WEST 63rd Street

Chicago, Ill.

Telefonai:

PR 8-0833 ir PR 8-0834

KIEKVIENAS NORI SAVO TRUMPAS ATOSTOGAS PRALEISTI GRAŽIAUSIOJE IR GERIAUSIOJE VIETOJE

CAPE COD

KAIP TIK IR YRA TOJI GRAŽIAUSIOJI VIETA, O

OSTERVILLE MANOR savininkas

JUOZAS KAPOČIUS

yra pasiruošęs savo svečiams suteikti kuo geriausią poilsio sąlygą. Vasarvietė atidaryta nuo birželio 24 d. iki rugsėjo 7 d.

UŽSAKYMUS SIŪSTI: Osterville Manor, Inc., West Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. Telefonu kreiptis: Osterville, Mass. GArden 8-6991.

PRALEISKIME ATOSTOGAS BE RŪPESČIŲ PRIE ATLANTO!

42 Beach St.

Monument Beach

Cape Cod, Mass.

Tel. 759-3251 (617)

VILA MEŠKA

TIKRAM POILSIUI: rami aplinka, gražus plažas ir šiltas vanduo, geras maistas, erdvūs kambariai ir malonus patarnavimas.

LAISVALAIKIO PAĮVAIRINIMUI: • valtis — žuvalvimui, • Sail-Fish buriavimui, • Ping-Pong, • teniso aikštė, • vakare tėvams išvykus prižiūrimi vaikai.

SEZONO PRADŽIA BIRŽELIO MĖN. 20 D.

P. S: Svečius be automobilių nuvežame ir parvežame iš pliažo.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Rugpjūčio 14 d. Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose buvo suruoštas grįžusių iš Australijos krepšinininkų pagerbimas, kuriame dalyvavo gausus lietuvių būrys. Nuotraukoje rinktinės teisėjas Dr. Gaška pasakoja apie sėkmingas rungtynes Australijoje.

KALBOS KERTELĖ

STEPAS VYKINTAS

AR MIRS LIETUVIŲ KALBA?

Boiševikų okupuotoje Lietuvoje A. Sabaliauskas parašė knygukę "Žodžiai keliauja". Pati knygėlė mokyklinio amžiaus vaikams yra naudinga ir įdomi. Ji yra parašyta gražia ir tobula lietuvių kalba. Tik galia, kad knygėlės autorius, būdamas lietuvis, savo kai kuriuos teiginius ir užuominomis pasitarnauja rusams. Jis skirsto kalbas į "nykštukus" ir "galitūnus". Į "galitūnų" grupę skiria ir rusų kalbą. Mat, šia kalba šiandien pasaulyje gali naudotis apie 250 milijonų žmonių. Atėityje šis skaičius nepaliaujamai didės. Kas bus atėityje, nepranašaujame, bet žinome, kad kalbų "galybė" grįžta su politine galybe. Dažnai imperijos grįžta, o nykštukai išsilaiko.

Kitoje vietoje vėl autorius nukalba prorusiškai: "Mirs kalbos ir atėityje, šiandien, kai vis daugiau ir daugiau tautų išsivaduoja iš kolonializmo jungo, kai vis stiprėja socialistinė stovykla, kuri garantuoja tautų lygiatęsiškumą, prievartinis kalbos išnaikinimas darosi sunkia įmanomas. Tačiau net Tarybų Sąjungoje, kur netolimoje atėityje bus sukurtas komunistas, kalbos pamazū mirs. Šiandien Tarybų Sąjungoje vartojama daugiau kaip 130 kalbų! (Vadinasi, apie tiek tautų boševikiniai rusai yra paverę. Stp. V.). Nėra nė vieno žmogaus, kuris sugebėtų šias visas kalbas išmokti. Žmonės, gyvendami komunistinėje visuomenėje, pajus, kad skirtingos kalbos kartais trukdo glaudžiau bendradarbiauti, supras, kad naudingiau būtų, jeigu jie ir jų kaimynai kalbėtų viena visiems suprantama kalba. Aišku, kad autorius norėtų išnaikinti 130 kalbų, jų tarpe ir lietuvių, o palikti tik rusų kalbą kaip "milžinę".

Tokių panslavištų mes jau turėjome XIX amžiuje, kaip pvz. Hilferdingą, Kaufmaną ir kt., de ja, nei anieks kalbiniams naikinėjams, nei A. Sabaliauskui nepasiseks išnaikinti mūsų senosios ir gyvosios kalbos, kuria vis labiau domisi viso laisvojo pasaulio mokslo įstaigos.

ŽODŽIAI - KELIAUNINKAI

A. Sabaliauskas pateikia nemažą svetimų žodžių, kurie yra patekę į mūsų kalbą, pvz.: bumėrangas iš australų, šokoladas iš meksikiečių, fiordas iš norvegų, cukrus iš indų, husaras iš vengrų, tabakas iš Haiti, kumysas iš kirgizų, rikša iš japonų etc. Iš rusų, gudų, lenkų yra patekę šie žodžiai: blynas, česnakas, dvaras, grybas, miestas, mėsa, mul-

las, pyragas, rūbas, sakalas, smaila, vyšnia. Iš vokiečių: budelis, kumigas, runkelis etc.

Nemaža lietuvių kalbos žodžių yra pasisavinę slavai, pvz.: gintaras rus. jantar, degutas rus. diogot, venteris (tinklas žuvims gaudyti) rus. venter, ukrainietiška viater, lenk. viencež. Mūsų žlugtas rusų, gudų, ukrainiečių žlukto, lenkų žlukto pradininkas. Iš mūsų pakulų atsirado rusų paklia, gudų pakulia, lenkų -- pakuly.

Suomių mokslininkas Lauri Hakulinenas tvirtina, kad dabartinėje suomių kalboje yra apie 1 procento lietuviškos kilmės žodžių. Taip pat nemaža mūsų žodžių yra patekusių į estų kalbą. Pvz. suomių ankerias, estų angerjas -- iš lietuvių ungurio, prūsų angurgio. Suomių kurpponen, pa-

men iš lietuvių korpės, piemens.

Pasak A. Sabaliauską, iš visų lietuvių kalbos žodžių pats didžiausias keliauninkas yra kaušas. Jį randame rusų, ukrainiečių, gudų, lenkų kalbose. Istoriniai šaltiniai rodo, kad rusų kalboje šis žodis buvo žinomas 1357 m. Rus. kovš -- samtis. Suomiškai kauha -- Schoepfloeffel, est. kaus, vok. kausse, švediškai ir daniškai kaus.

Dabartinės lkž. skiria kaušas ir kaušas. Kaušas (1) kaulinis apvalkalas aplink galvos smegenis: kaušo lūžis, kaušas (1). 1. samtis, 2. puodelis gerti. 3. tinklas žuvims gaudyti (panašus į samtį). Tačiau Lkv neskidria ir paaiškina kaušas, - ol, kaukolė, samtis.

KUMYSAS AR KUMISAS?

Dabartinės lietuvių kalbos žodys rašo kumysas, o lietuvių kalbos vadovas -- kumisas. Silyčiau visiems rašyti vienodai kumysas (1) -- raugintas kumelių pienas.

Paraginkit savo pažiūstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

ALT SUVAŽIAVIMAS ĮVYKS CHICAGOJE

Rugpjūčio 14 d. Chicagoje įvyko ALT Valdybos posėdis.

Išklausius ALT pirminko L. Šimučio ir finansų sekretoriaus J. Talalo pranešimus dėl buvusio Amerikos Lietuvių Kongreso Washingtono, pareikštas pasitenkinimas kongreso atliktais darbais ir atsietu vieningumu kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo. Taip pat padėkota visiems, vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie kongreso pasisekimo.

Susirinkime plačiai pasisakyta dėl jungimo Lietuvos nepriklausomybės bylos klausimo į JAV politinių partijų rinkiminę programą. Konstatuotas pasitenkinimas, kad ta kryptimi buvo gana daug padaryta. Buvo užmegsti asmeniški kontaktai su partijų vadais ir kai kuriais programos nariais. Tuo reikalu yra padaręs žygių ir Bendrasis Pabaltiečių Komitetas.

Pasisakyta ir dėl ALT centro valdybos bei skyrių dalyvavimo rinkiminėje kompanijoje. Tiek centro valdybos nariai, tiek visi ALT veikėjai skyriuose raginami būti veiksmingais rinkiminėje kompanijoje, kontaktuojant įvairius renkamus valdžios postus, kad išgauti jų pasižadėjimą remti Lietuvos išlaisvinimo darbus, tačiau įspėja ALT skyrius ir su ALT bendradarbiaujančius sąjūdžius nepasisakyti už vienos bet kurios partijos kandidatų rėmimą, nes mūsų sąjūdžiuose dėl Lietuvos išlaisvinimo dalyvauja abiejų partijų rėmėjai bei nariai. Ši taisyklė, aišku, nevaržo paskirų ALT narių.

Susirinkimas buvo painformuotas, kad tuoj po kongreso Washingtono įvyko Bendrojo Pabaltiečių Ko-

miteto pasitarimas, kuriam aptarta bėgamieji komiteto reikalai, sutarta pagyventi pabaltiečių veiklą ir atsilankyti Valstybės Departamente, kur išsamiai pasikalbėta mums rūpimu reikalu, gaunant užtikrinimą, kad JAV vyriausybė ir toliau rems mūsų pastangas Pabaltijo valstybėms padėti išsilaivinti.

Vienbalsiai nutarta šaukti visos Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimą š. m. spalio 10 ir 11 d.d. Chicagoje. Posėdyje dalyvavo: E. Bartkus, T. Blinstrubas, Dr. K. Drangelis, Dr. P. Grigaitis, Dr. V. Šimaitis, L. Šimutis, J. Talalas ir M. Vaidyla. Pirmininkavo L. Šimutis, sekretoriavo Dr. V. Šimaitis. ALT Biuras

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PRespect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadeniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ
SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

MAY'S

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARMARTOWN
SOUTHGATE
GREAT LAKES MALL

BASEMENTS

USE EAGLE STAMPS
LIKE MONEY AT ALL
5 MAY COMPANY
BASEMENT STORES

Mokyklon grįžtantiems nuolaidų dienos!

Mergaitėms linksmi
mokyklon grįžti

SUKNELĖS

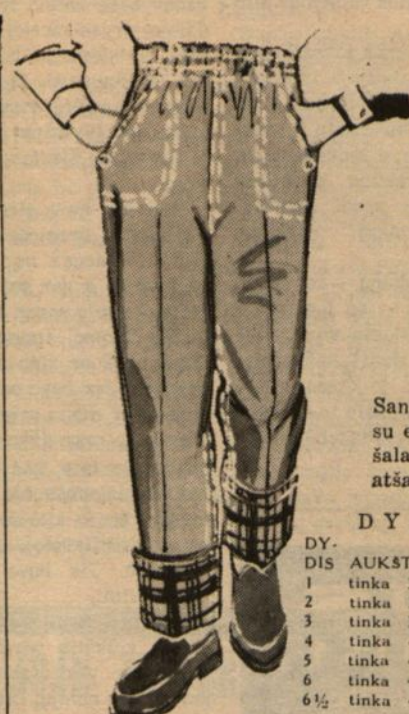
Dydžiai 7 iki 14 **3.99**
Dydžiai 3 iki 6X **2.99**

Stilius A. Jūreiviškos išvaizdos su atitinkamu kalnieriuku ir inkaru kraštuose, kaspinu ir trumpom rankovėm. Mėlynos, dydžiai 3 iki 6X ir 7 iki 14.

Stilius B. Nusegamu švarkeiliu pledo suknelė su balta bliuskutė. Žalių ir vyninių spalvų, dydžiai 3 iki 6X ir 7 iki 14.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu...
Skambinkite CH 1-3070

BASEMENT INFANTS' DEPARTMENT,
THE MAY COMPANY, DOWNTOWN
AND ALL 4 BRANCHES

Flaneliniais
pamušalais
berniukams
mėlynos

JEANS 1.79

Dydžiai 3 iki 6X

Sanforizuotos, mėlynos medvilnės jeans kelnės su elastiška juosta, 2 viršut. kišenėmis. Pamušalai iš medvilnės flanelio didesnei šilimai orui atšalus.

D Y D Ž I A I

DY.	AUKŠTIS	SVO.	JUOS.
1	tinka 31"	25 sv.	24 1/2
2	tinka 34"	29 sv.	25 1/2
3	tinka 37"	34 sv.	25 1/2
4	tinka 40"	38 sv.	26 1/2
5	tinka 44"	44 sv.	26 1/2
6	tinka 46"	49 sv.	27 1/2
6 1/2	tinka 48"	54 sv.	27 1/2

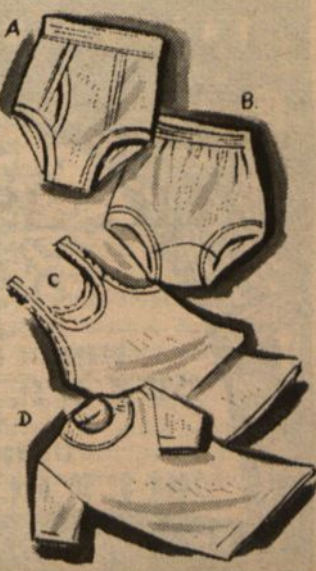
Mūsų pačių gamybos megzti
vaikams apatinukai

Pasirinkite iš 100% medvilnės megztus apatinukus mergaitėms ir berniukams. **3 už 1.75**

A. Mažiems berniukams kelnaitės, dydžiai 2, 4, 6, 8
B. Mažoms mergaitėms kelnaitės, 2 iki 6X, 8 iki 14
C. Mergaitėms be rankovių marškinukai, dydžiai 2 iki 6X, 8 iki 14
D. Mažiems berniukams T-marškinukai, dydžiai 2, 4, 6, 8... 3 už \$2.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu...
Skambinkite CH 1-3070

BASEMENT GIRLS' DEPARTMENT,
THE MAY COMPANY, DOWNTOWN
AND ALL 4 BRANCHES

THE BEST
FOR LESS!
Frank Zapolis

3208 1/2 W. 95 St.

CHICAGO,

ILL., 60642

Phone:

GArden 4-8654

STATE FARM
MUTUAL
AUTOMOBILE
INSURANCE
COMPANY

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Mindaugas Stasys Leknickas** šiomis dienomis Pedagogikos magistro laipsniu baigė studijas S. Dakotos universitete.

Mindaugas 1956 m. baigė Clevelando East High gimnaziją ir tais pačiais metais pradėjo studijuoti Aeronautikos technologiją Kento universitete. Gavęs galinę stipendiją persikėlė į valstybinį S. Dakotos universitetą studijuoti pedagogikos, kur 1963 metais įgijęs bakalauratą dabar studijas pabaigė magistro laipsniu.

Mindaugas Leknickas yra aktyvus Clevelando lietuviškojo gyvenimo dalyvis. Jis priklauso skautų akademikų Vyties korporacijai, yra aktyvus žaidimo sporto klubo narys ir kelius metus dalyvavo Čiurlionio ansamblyje.

Mindaugas yra žinomu Clevelando visuomenininku Apolonijos ir Liongino Leknickų sūnus.

• **Prov. Steponas Nasvytis** savo šeimos ratelyje rugpiūčio 19 d. atšventė savo amžiaus 81 metų sukaktį.

Nežiūrint savo amžiaus, St. Nasvytis yra veiklus

TAUTOS ŠVENTĖ RUGSĖJO 6 BUS FILMUOJAMA

Clevelando I Apylinkėse, vadovaudamasi PLB nutartu Tautos šventės minėjimu, pasiryžo sekmadienį, rugsėjo 6 d., tą šventę praversti nepaprastai įspūdingai, įsukant į spalvotą filmą apeigas nuo pamaldų iki iškilimų Lietuvių Kultūriname Darželyje.

RUGSĖJO 6 d., šv. Jurgio bažnyčioje, 10:30 val., šventei pritaikytas iškilmingas pamaldas atlaikys klebonas kun. B. Ivanauskas, asistuojant dviem kunigams.

Jeigu bus galima, filmavimas prasidės bažnyčioje. Atvirame ore, dalyviai išeina iš bažnyčios, ir automobilų paradas į Lietuvių Darželį policijos motociklų lydimas, taipgi bus nufilmuotas.

Į bažnyčią organizacijos prašomos atvykti su vėliavomis. Vėliavos taip pat bus vežamos į Darželį.

PROGRAMA LIETUVIŲ DARŽELYJE

Kad Tautos šventės Clevelande minėjimas liktų įamžintas, pa-

siunčiant filmą į Australiją ir kitų kraštų lietuviams, svarbu, kad į Darželį lietuviai suvažiuotų kuo skaitlingiausia.

Niekur pasaulyje lietuviai neturi tokios savo šventovės, kaip mes Clevelande. Atvykite visi į darželį, prieš 12 valandą, nepavėluokite.

Programoje: trumpos kalbos prie paminklų, kurias sakys pasiskirti asmenys. Apatinėje dalyje, prie Dr. Basanavičiaus paminklo, Čiurlionio ansamblio atliks dainų programą. Šokėjai išpildys tautinius šokius.

Moterys, kurios tik turi tautinius rūbus, dėvėkit juos, kad suteiktus spalvingumą filmui.

(Tik lietingas oras galėtų numatyti iškilmes sugadinti. Tokie atveju viskas baigtųsi su pamaldomis bažnyčioje.)

DONELAIČIO MINĖJIMAS

Tautos šventės proga, I Apylinkė iškilmingai paminės ir Kristijoną Donelaitį. Tam rengiamas specialus vakaras šv. Jurgio parapijos salėje šeštadienio vakarą, rugsėjo 12 d.

(ksk)

Clevelando dienraštis Plain Dealer įsidėjo šią Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos tautinių šokių grupės šokėjų nuotrauką, paskelbdamas, kad šokėjai pasirodys tautybų programoje, kuri užims svarbią vietą "Parade of Progress" mugėje, ruošiamoje naujoje, didžiulėje Konvencijų salėje.

Nuotraukoje: Balašaitytė, Zilytė, Čiurkytė ir Urbanavičius.

Plain Dealer fot. R. Matjasic nuotrauka

TAI MŪSŲ VISŲ NAMAI

Kiekvienos bendruomenės kultūrinis ir visuomeninis klestėjimas ir gerbūvis priklauso ne vien tik nuo gabių, ryžtingų ir pasišventusių vadovų ir skaitlingų organizacijų. Didele dalimi tai priklauso ir nuo tos bendruomenės ekonominio pajėgumo, nuo sugėbimo sutraukti lėšų naudingiems tikslams. Tas lėšų sutraukimas naudingas ir neša gerų vaisių, kai jis nevykdomas vienai dienai ir vienam siauram reikalui, bet žvelgiant į tolimesnę ateitį ir į tinkamą tų lėšų panaudojimą.

Viena iš nedaugelio tikinčių pajėgių Clevelando lietuvių organizacijų yra neperseniausiai įsteigusi Lithuanian Village bendrovė. Tai akcijų pardavimo keliu sutraukto kapitalo lietuvių organizacija, kuri jau pirmaisiais savo veikimo metais sugėbė netik sušelpi ir paremti visą eilę kitų lietuvių organizacijų, bet, tikimamai savo kapitalą investavusi į La Salle namus 185 gt., išmoko savo akcininkams dividendą, didesnę nei bet kurio banko nuosimčiai už indėlius.

Sumanymų steigti kooperacinius ir visuomeninius pagrindais organizacijas buvo ir tebėra daug. Bet įsteigimui ir jų išlaikymui neatsiranda reikiamo ryžtingumo ir organizuotumo. Lithuanian Village bendrovė taip pat nesugebėjo sutraukti pakankamo kiekio lietuvių akcininkų. Jos pagrindą vistik dar sudaro Lietuvių Klubo pertiktas kapitalas. Nors pavienių akcininkų skaičius ir nėra mažas, tačiau lyginant su Clevelando lietuvių organizacijų ir jų narių skaičiumi, jis galėtų turėtų būti žymiai didesnis.

Lithuanian Village bendrovės tikslais, jos pastangomis įvesti lietuviškąją bendruomenę po plačiu stogu, nerodomas reikiamas susidomėjimas. O tai yra nuostolinga pačiai organizacijai Clevelando lietuvių bendruomenei.

Šį penktadienį, rugpiūčio 28 d. 7 val. vak. Lietuvių Salėje, Superior Ave., įvyks Lithuanian Village b-vės visuotinis akcininkų susirinkimas, kurio metu bus perrenkami 4 nauji direktoriai (kas metai iš 12 direktorių 4 perrenkami) ir apsvaistytas eilė svarbių klausimų.

Reikia tikėtis, kad ne tik bendrovės nariai - akcininkai, bet ir kiti lietuvių organizacijų nariai parodys reikiamą susidomėjimą augančia ir tinkamai savo tikslų siekiančia organizacija. Tvirtiau įleidusi šaknis lietuvių visuomenėje toji organizacija neš didesnę derlių, reikalingą ir naudingą bendriems siekiams įgyvendinti.

Kiekviena lietuvių organizacija, kiekvienas susipratus lietuvis, besirūpinąs Clevelando lietuvių visuomenės tolimesniu likimu, turėtų įsigyti bent po vieną Lithuanian Village b-vės akciją. Tuo reikalu besidomį gali kreiptis kiekvieną metu pas Lietuvių Klubą reikalų vedėją Povilą.

Į šukį (ar į Lithuanian Village b-vės direktorius), tel. EX 1-1143. Adresas: 6835 Superior Ave.

• **Kaip ilgai tęsis Jūsų pajamos ilgesnės ligos atveju.** Skambinkite Z. Obeleniui 881-7741 ar V. Giedraičiui 944-6835.

• **Naujųjų piliečių balius,** kurio metu bus pagerbti apie 2000 naujai naturalizuoti piliečiai, įvyks rugsėjo 19 d., 8:30 val. vak. Statler-Hilton viešbučio salėje. Šokiams gros Kenny Bass ir Henry Haller orkestrai.

Nationalities Service Center ta proga pagerbs ir du išrinktus iškiliausius piliečius.

Įėjimas 1.50 dol. Bilietus jau dabar galima užsisakyti ar įsigyti Nationalities Service Center, 1620 Prospect Ave.

• **Išnuomojamas 5 kambarių butas be baldų.** 6724 Bayliss Ave.

• **Kriaušių ir slyvų galite pigiai įsigyti** Niaurų ūkyje, Brunswick, County Rd. #38, Brunswick, Ohio.

(94-95)

Trys lietuviškos skautės prie kryžiaus skautų stovykloje Putname, B. Kerbelienės nuotrauka

PREZIDENTO

ANTANO SMĖTONOS MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO

parašytas veikalas neužilgo pasirodys knygų rinkoje. Monografiją leidžia

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba.

Šį leidinį dar galima užsiprenumeruoti, prisuntus 10 dol. ALT S-gos išdininkui Povilui Ališauskui - 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; Dirvai - 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103 ir per vietos ALT S-gos skyrių valdybų narius.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

6 k. 1 š., gerame stovyje, variniai vandens vamzdžiai, geras rūsys, 2 vonios, gražus kiemas, garažas. Įmokėjimas tik \$600.00.

2 šeimų 5-4, gerame stovyje. Garažas. \$12,000.

1 š., 6 k. Moderni virtuvė, gražus kiemas. \$10,700.

3 š., 6 garažai. E. 66 gt. prie St. Clair. \$12,800.

2 š. 5-4 ir 6 k. 1 š. ant 1 sklypo arti šv. Vito. Gražus kiemas. \$16,200. Siūlykite!

2 š. po 6 k., įmokėjimas \$500.00.

Investavimui

2 1/2 š. ir 1 š. ant vieno sklypo. gerame stovyje, pajamų virš \$200 per mėnesį. Kaina \$12,500. Įmokėjimas \$1,000. Bankui \$121 mėn.

6 š. mūr. arti St. Clair, 6 gazo pečiai, gerame stovyje.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikolūnas
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirva vėl pasirodys pirmadieniais, pradedant rugpjūčio 31 d. Išskyrus rugsėjo 7 d., Darbo Dienos šventės proga, Dirva, kaip ligi šiol, eis tris kartus į savaitę.

• Prezidentas Lyndon B. Johnson paskyrė prel. Joną Balkūną į Tautinę Bendruomenės Santykių Komitetą — National Committee for Community Relations.

Prezidentas, remdamasis Civilinių Teisių 1964 m. Aktu pakvietė iš įvairių visuomenės sluoksnių asmenis sudaryti komitetą, kuris būtų patariamuoju organu Bendruomenės Santykių Tarnybai — Community Relations Service.

• Algirdas Modestavičius su garbės pažymėjimu baigė De Paul Universitetą Chicagoje biologijos ir chemijos mokslus.

Jis numato tęsti studijas Northwestern universitete. Algirdas nuo pat studijų

pradžios Clevelande priklauso Korp! Neo-Lithuania ir visą laiką buvo aktyviu jos nariu. Tai nepailsamą jos korporacijos narių Genovaitės ir Cezario Modestavičių sūnus. Genovaitė Modestavičienė yra Korp! Neo-Lithuania garbės filisterė, o Cezaris — buvęs ilgesnį laiką tos korporacijos pirmininku Clevelande.

Algirdo brolis Edas, taip pat Korp! Neo-Lithuania narys, iškilus sportininkas, buvo krepšinio rinktinės dalyviu Australijos pergalėse.

Tai pasigėrėtina korporantų šeima, visad aktyvi ir iškilų savo darbu ir idėjomis.

Algirdui linkime gražios sėkmės tolimesniame mokslo kelyje.

• Henrikas Bezumavičius, Nepr. Lietuvos aviacijos karininkas, mirė rugpj. 18 d. Gyveno Yonkers, New Yorke. Palaidotas rugpjūčio 21 d.

GRAŽIOS VESTUVĖS

Rugpjūčio mėn. 15 d. Chicagoje susituokė Vida Tamošiūnaitė su Šarūnu Rimu, šv. P. Marijos Gimimo bažnyčioje. Vestuvinė puota buvo šv. Kryžiaus parapijos salėje. Visų dėmesį atkreipė gražus, meniškasis salės dekoravimas. Puikioje nuotakoje, besilinksminančių p.p. Tamošiūnų ir p.p. Rimų giminių, draugų ir bičiulių buvo virš trijų šimtų.

Vida baigusi Illinois universitetą magistro laipsniu, o Šarūnas bebaigęs architektūrą.

(pv)

Jaunavedžiai Rima (Tamošiūnaitė) ir Šarūnas Rima tarp tėvelių. Kairėje Kazys ir Olga Rimai, dešinėje Aldona ir Albertas Tamošiūnai, A. Plenio nuotrauka

Hollywoodo aktorė Rūta Lee — Kilmonytė su ką tik parsivežta iš Lietuvos senele ir tėveliais prie lietuvių bažnyčios, kitą dieną po grįžimo iš Lietuvos. L. Kančausko nuotrauka

KVIETIMAS

Lietuvių Profesorių Draugijos nariai maloniai kviečiami dalyvauti paprastam dvimetiniam LPDA draugijos visuotiniame suvažiavime š. m. rugsėjo mėn. 13 d., sekmadienį, 12 val. Chicagoje, Jaunimo Centre. Dienotvarkė įprastinė. Iš vakaro, šeštadienį, rugsėjo 12 d., 7 val. 30 min. vakare pirmą kartą pagerbsime abiejų Tėvynės okupantų nužudytus ir kankintus mūsų kolegas ir studentus partizanų uždėjimu vainiko prie paminklo kovotojams, žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Po pagerbimo akto dalyvausime subūvime-vakarieneje, kurią ruošia Lituanistikos Instituto Iždo Taryba. Laukiamas pilnas bus skirtas minėto instituto darbams spausdinti. Dėl biilių prašome iš anksto kreiptis su septyniais doleriais pas prof. S. Dirmantą: 6616 S. Washtenaw, Chicago, Ill. 60629.

Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje

NEOLITHUANŲ STOVYKLA

Šią vasarą studentų neolithuanų stovykla įvyksta p.p. Garmų vasarvietėje — Echo Valley Lodge & Cottages, Echo Lake, Penna. nuo rugpjūčio 29 d. iki rugsėjo 7 d.

Visi stovyklautojai suvažiuoja šeštadienį, rugpjūčio 29 d., o sekmadienį, rugpjūčio 30 d. po pamaldų 11 val. ryto iškilmingas stovyklos atidarymo posėdis ir kol. Stasio Santvaro, korp. garbės filisterio, paskaita.

Visi neolithuanai — filisteriai, senjorai ir junjorai yra kviečiami stovykloje dalyvauti. Neolithuanų bičiuliai bei svečiai maloniai kviečiami aplankyti stovyklą ir praleisti laiką studentiškoje nuotakoje.

• Inž. Stepas Malėnas, Dirvos skaitytojas ir rėmėjas, šiomis dienomis išvyksta į Peru, P. Amerikoje, kur vadovaus popieriaus fabriko statybai.

Inž. Malėnas dar neseniai dirbo Vietname taip pat vadovaujant moderniško popieriaus fabriko statybai.

• Dr. Alg. Avizienis, iš Pasadena, Cal. darbo reikais savaitę laiko praleido New Yorke. Ta proga apėmė savo draugus. Dr. Avizienis profesorijauja Pietinės Kalifornijos universitete ir dirba kaip inžinerijos patarėjas Jet Propulsion laboratorijoje. Jis yra aktyviai įsijungęs į akademikų veiklą ir yra LB Tarybos narys.

• Daivos ir Romo Kezių antragimis sūnus rugpjūčio 15 d. buvo pakrikštytas Ričardo-Jono vardu, Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne. Krikšto tėvai

Dabartinė Rochesterio LB Apylinkės valdyba, kuri rugsėjo 26 d. rengia apylinkės penkiolikos metų sukakties minėjimą. Sėdi iš kairės: Kazimiera Bulsienė — narys kultūriniais reikalais, Kazys Sabalis — pirmininkas, Ona Adomaitienė — vicepirmininkė, parengimų reikalais, Stovi: Kęstutis Miškinis — sekretorius, Bronius Krokys — vicepirmininkas, kultūriniais reikalais, ir Juozas Stankus — išdėininkas.

buvo B. Kliorienė iš Kalifornijos ir K. Siliūnas. Naujagimio tėvai aktyviai reiškiasi akademikų skautų veikloje, gi R. Kezys yra LB Tarybos narys.

• Audronė Kubiliūtė, baigusi matematikos mokslus Northeastern universitete Bostone bakalauro laipsniu, apsigyveno Chicagoje.

Audronė, būdama Bostono, gyvai reiškėsi skautiškoje veikloje. Studijuodama jinau priklausė Akademikų Skaucių Draugovei ir šiuo metu yra Akademikų Skaucių Draugovės Centro Valdybos pirmininkė.

Audronės tėvelis, buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas, prieš kelis metus tame pačiame universitete baigė mechanikos inžinerijos mokslus, o brolis Uogintas ten pat tebestudijuoja inžineriją.

• Dr. Stepas Matas iš Clevelando vadovauja Akademikų Skaucių Sąjūdžio stovyklai, kuri vyksta prie New Yorko rugpj. 24-30 d.

DETROIT

MOKINIŲ TĖVAMS

L. B. Detroito Lituanistikos šeštadieninė mokykla 1964-65 mokslo metų pradės rugsėjo mėn. 12 d., šeštadienį.

Jau dabar yra laikas užregistruoti pirmo skyriaus mokinius, kurie iki šiol nelenkė mokyklos. Taip pat reikalinga užregistruoti ir tuos mokinius, kurie, kad ir nelenkė mokyklos, nori įstoti į aukštesnį skyrių. Suprantama, tokie mokiniai turi būti paruošti namuose ir jie bus perkelti į atitinkamus skyrius pagal jų lituanistinį pažangumą. Visi mokiniai registruojasi pas mokyklos vedėją telefonu GR 8-2436 arba asmeniškai.

• Įsidėmėkite, kad Lietuviškų Melodijų radijo valanda dabar girdima nauju laiku šeštadieniais nuo 8:45 iki 9:45 val. vak. iš Detroito radijo stoties WJLB, banga 1400. rvj

BALETAS DETROITO SCENOJE

D. L. K. Birutės Draugijos skyriaus iniciatyva Detroito visuomenė šį rudenį turės progą pamatyti klasikinį baletą, kurį išpildys V. Karosaitė ir J. Puodžiūnas. Klasikinio šokio koncertai lietuvių kolonijose yra gana retas dalykas, nes iš Lietuvos pasitraukę šokio menininkai patys jau nebešoka, o tik vėrčiasi pamokomis studijose. Iš jaunosios kartos ryškesnių klasikinių šokio entuziastų, kaip Violeta ir Jaunutis, kaip ir negirdėti. Nugalėję sunkumus abu prasiveržė į šokio meno aukštumas ir jau nuo 1962 metų ruošia koncertus, šoka U.S.O. programose ir pasirodo televizijoje.

Violeta Karosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas jau yra apkeliavę nemažą lietuviškų kolonijų. Ir Detroito kolonija šį kartą nebus apilenkta, nes jie atvyksta spalio mėn. 31 d. St. B.

• Jurgis Strazdas iš Guelph, Ont., užsiprenumeravo prez. Ant. Smetonos monografiją.

CHICAGO

PRADEDAMA MOKSLĄ

Priešmokyklinio amžiaus vaikams lietuviška auklėjimo institucija — Vaikų Namai Chicagoje, darbo metus pradeda rugpjūčio 31 d. Čia vadovaujamas Amerikoje smarkiai populiarėjantis dr. M. Montessori auklėjimo principais, ypatingai pabrėžiant lietuvių kalbos, dvasios ir papročių pasisavinimą. Namams vadovauja S. Vaišvilienė, jos padėjėja yra J. Juknevičienė.

Vaikų Namus išlaiko AL Montessori draugija, kuriai vadovauja I. Kraučeliūnienė. Namai buvo suorganizuoti prieš metus laiko dėka dr. L. Kraučeliūno, nupirkusio tinkamas patalpas ir besirūpinančio, kad jie išaugtų į didelę ir rimtą lietuviško auklėjimo židinį.

Pora, nepora, pora... Žaisdami ir dėliodami rutulius vaikai mokosi numeracijos AL Montessori Vaikų Namuose Chicagoje. Vl. Juknevičiaus nuotrauka

ROCHESTER

MINĖS 15 METŲ SUKAKTĮ

Vienas iš seniausių Jungtinės Amerikos Valstybės Lietuvių Bendruomenės vienetų — Rochesterio apylinkės šiais metais mini savo penkiolikos metų gyvavimo sukaktį. Ji susiorganizavo 1949 m. rudenį iš iki to laiko veikusios Lietuvių Tremtinių Sąjungos.

Ta proga rugsėjo 26 d., šeštadienį, šv. Jurgio parapijos salėje rengiamas minėjimas-koncertas. Meninę programą atliks vietinės pajėgos: solistės Birutė Čypienė ir prof. Vlada Sabalienė, aktorė-deklamatorė Izabelė Žmuidzinienė ir LB choras, vadovaujamas Jono Adomaičio. Po programos šokiai, veiks baras ir bufetas. Pradžią 7 val. 30 min.

Visi vietiniai ir kaimyninių bei tolimesnių vietovių lietuviai maloniai kviečiami gausiai dalyvauti šiam neeilinio pobūdžio lietuviškam subuvime. (km)

LOS ANGELES

• Pavergtųjų Tautų didžiulis susirinkimas ruošiamas rugsėjo 30 d., 7 val. 30 min. Shrine auditorijoje, 665 West Jefferson Blvd., Los Angeles mieste. Šiame masiniame susirinkime dalyvaus ir lietuviai. Šį masinį susirinkimą organizuoja Los Angeles Young Republicans ir tikisi turėti apie 7,000 dalyvių. Susirinkimo pagrindiniu kalbėtoju bus John Stormer, knygos "None Dare Call It Treason" autorius. Šis masinis susirinkimas bus perduodamas per televiziją ir radiją.

• Lietuvos Vyčių 52-sis metinis suvažiavimas 1965 metais įvyks Los Angeles mieste. Šis seimas įvyks 1965 metų rugpjūčio mėn. 6, 7, 8 dienomis Statler Hilton viešbutyje. Suvažiavimą rengia 133-ji Los Angeles Lietuvos Vyčių kuopa.